Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН.

№ 235 (7125).

8 ДЕКАБРЬ ШАНБА 1979 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

КЕЧА ТОШКЕНТДА ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ.

СЕССИЯДА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1980 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА ҲАМДА РЕСПУБЛИКАНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1979 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ҲАҚИДАГИ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1980 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА РЕСПУБЛИКАНИНГ 1978 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДАГИ ВА БОШҚА МАСАЛАЛАР МУҲОКАМА ҚИЛИНМОҚДА.

БУГУН СЕССИЯ ЎЗ ИШИНИ ДАВОМ ЭТТИРАДИ.

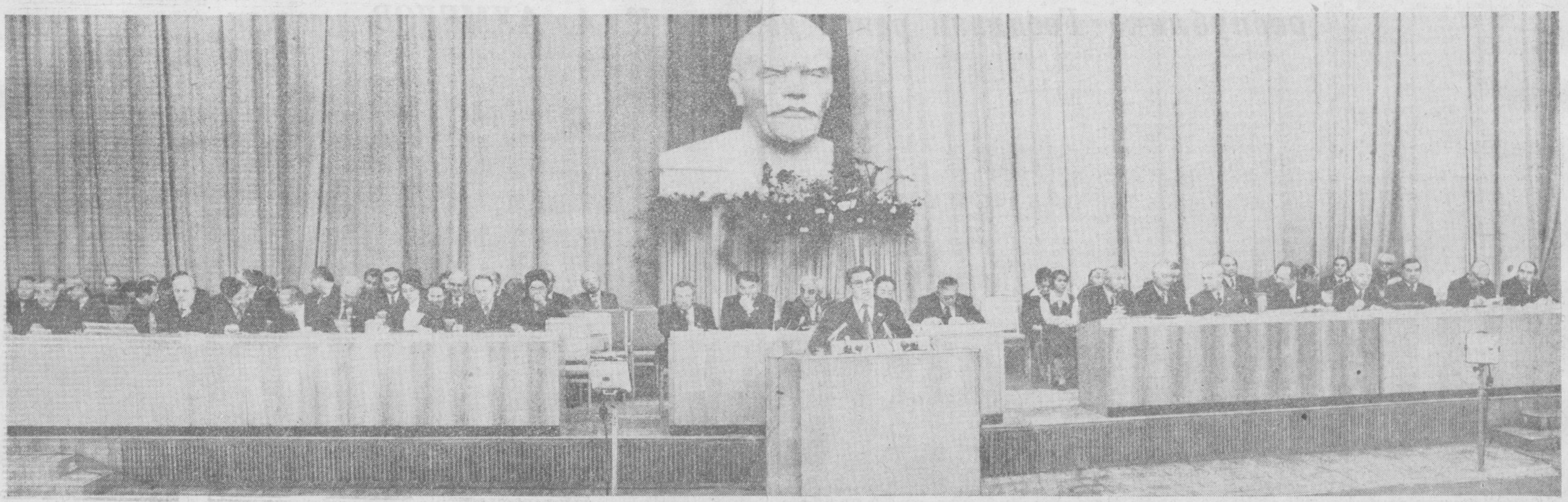

Тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг ўнинчи сессиясида.

В. Молчагев фотоси.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети «Чорвачилик ходимларининг 1979—1980 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда фермалар, бригадалар, колхозлар, совхозлар илғор коллективларининг 1979—1980 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ташкил этиш борасидаги ташаббуси маъқулланди.

Қарорда иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка, область ва район партия комитетлари, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка, область ва район ижроия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, маҳаллий қишлоқ хўжалик органлари зиммасига колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, ферма ва бригадалар, колхозлар, совхозлар коллективларининг, районлар, округлар, областлар, ўлкалар, автоном ва иттифоқдош республикаларнинг чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини кенг авж олдириш соҳасидаги ташкилотчилик ишларини кучайтириш, чорвадорларнинг барча турдаги чорва ва парранда маҳсулдорлигини ошириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, ем-хашакдан самарали фойдаланиш, ишлаб чиқаришнинг юксак маданияти ва чорва туёғини тўла асраб қолиш борасидаги ижодий ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ҳамда ривожлантириш мажбурияти юклатилди.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказадиган, гўшт, сут, тухум, жун ва бошқа маҳсулотларни етиштириб давлатга сотиш юзасидан план ҳамда социалистик мажбуриятларни бажаришда юксак кўрсаткичларга эришадиган, ана шу маҳсулотлар етиштириш ва харид қилишнинг ўсишини, чорва туёғи кўпайишини ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан чорва маҳсулдорлиги оширилишини таъминлайдиган республикалар, ўлкалар, областлар, автоном округлар, районлар, колхозлар, совхозлар ҳамда чорвачилик бригадалари ва фермалари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиблари деб топиладилар.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига, СССР Гўшт ва сут саноати министрлигига тегишли касаба союз марказий комитетлари билан биргаликда ВЦСПС ва СССР Меҳнат давлат комитети билан келишиб олган ҳолда бригадалар, фермалар, шунингдек, колхозлар, совхозлар, хўжаликлараро корхоналар ҳамда давлатга қарашли бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг 1979—1980 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг шартларини икки ҳафталик муддат ичида ишлаб чиқиб, тасдиқлаш топширилди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолибларини мукофотлаш мақсадида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1300 Фахрий ёрлиғи таъсис этилди, шу жумладан:

— иттифоқдош республикаларни мукофотлаш учун 6 та Фахрий ёрлиқ ва 50 минг сўмдан 100 минг сўмгача пул мукофоти;

— автоном республикалар, ўлкалар, областлар ва автоном областларни мукофотлаш учун 34 та Фахрий ёрлиқ ва 25 минг сўмдан 50 минг сўмгача пул мукофоти;

— автоном округлар ва районларни мукофотлаш учун 260 та Фахрий ёрлиқ ва 5 минг сўмдан 15 минг сўмгача пул мукофотлари;

— колхозлар, совхозларни, хўжаликлараро корхоналар ва давлатга қарашли бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарини мукофотлаш учун 1000 та Фахрий ёрлиқ ва 3 минг сўмдан 5 минг сўмгача пул мукофоти. Ана шу Фахрий ёрлиқларнинг 970 таси СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, 27 таси СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига, 3 таси СССР Гўшт ва сут саноати министрлигига ажратиб берилади.

Шу нарса ҳам белгилаб қўйилдики, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган хўжаликлар тегишли министрликлар белгилайдиган шартлар билан автобуслар ва автомашиналар оладилар.

— ВЛКСМ Марказий Комитетининг чорвачилик соҳасидаги энг яхши комсомол-ёшлар коллективлари учун эсдалик қизил вимпелларини таъсис этиш тўғрисидаги;

— СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги, СССР Гўшт ва сут саноати министрлиги ҳамда тегишли касаба союз марказий комитетларининг чорвачилик илғорларини, 1979—1980 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиблари — чорвачилик илғорларини, колхозлар, совхозлар, хўжаликлараро корхоналар ҳамда ташкилотларнинг фермалари ва чорвачилик бригадалари коллективларини мукофотлаш учун мазкур министрликлар билан касаба союз марказий комитетларининг фахрий дипломларини таъсис этиш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинди. Бунда шу нарса кўзда тутиладики, ғолиблар иттифоқдош ва автоном республикалар, ўлкалар ва областлар қишлоқ хўжалик ҳамда касаба союз органларининг қарорига мувофиқ министрлик ва касаба союз марказий комитетлари номидан фахрий дипломлар билан мукофотланадилар.

Чорвачилик ходимлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг якунларини 1979 йил IV кварталдаги ва 1980 йилнинг биринчи ярмидаги кўрсаткичларни ҳисобга олиб, 1980 йил 1 июлда чиқаришга қарор қилинди.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область ва район партия комитетлари, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка, область ва район ижроия комитетлари, партия, касаба союз, комсомол ва қишлоқ хўжалик органлари олдига 1979—1980 йилда чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, юқори сифатли чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш соҳасидаги социалистик мажбуриятларни бажариш учун зарур шарт-шароитларни яратишга ҳар томонлама ёрдам бериш; илғор чорвадорлар, фермалар, бригадалар, колхозлар, совхозлар, районлар ва областларнинг тажрибасини кенг пропаганда қилиб оммалаштириш; социалистик мусобақа ғолибларини иттифоқдош республикалар бюджетларининг маблағлари ҳисобидан рағбатлантиришнинг конкрет тадбирларини белгилаш вазифаси қўйилди.

1979—1980 йил чорва қишловини ўтказиш давридаги мусобақа якунларига кўра меҳнатда эришган юксак кўрсаткичлари учун ишчилар, колхозчиларни, инженер-техник ходимларни «1980 йилги социалистик мусобақа ғолиби» ягона умумиттифоқ нишони билан мукофотлаш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, министрликларга, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, ўлка ва область ижроия комитетларига касаба союз ва комсомол органлари билан биргаликда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида энг юксак натижаларни қўлга киритган ҳамда 1979 йил тўртинчи квартали ва 1980 йилнинг биринчи ярми якунларига кўра маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва чорва маҳсулдорлигини ошириш соҳасидаги социалистик мажбуриятларни бажаришда меҳнат шавкати намуналарини кўрсатган чорвачилик ходимларини СССР орден ва медаллари билан мукофотлашга тақдим этишларига рухсат берилди.

Марказий ва маҳаллий газета ҳамда журналларнинг, радиоэшиттириш ва телевидениенинг редакциялари республикалар, ўлкалар, областлар, районлар, колхозлар ва совхозларда, бригадалар ва фермаларда чорвачилик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси қандай бораётганлигини кенг ёритишлари, ишлаб чиқариш илғорлари — новаторларнинг тажрибасини ҳар томонлама пропаганда қилишлари лозим.

* * *

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳозирлик кўриб, гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида янги муваффақиятларга эришадилар ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини адо этишга ўзларининг ҳиссаларини қўшадилар, деб қатъий ишонч билдирдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислари тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

7 декабрь куни Тошкентда тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг X сессияси очилди.

Ҳукумат ложаларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзолигига кандидатлар **И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов**, республика Олий Совети Президиумининг ва ҳукуматининг аъзолари ўтиришибди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **С. Ҳ. Сирожиддинов** мажлисни очди.

Сессия қатнашчилари марҳум депутат М. Жўраев хотирасини ўринларидан туриб ҳурмат билан эсга олдилар.

Олий Совет мандат комиссиясининг раиси депутат **Ғ. К. Ҳайдарова**га сўз берилади. У Олий Советнинг тўққизинчи сессиясидан кейин сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида ахборот берди.

Олий Совет мандат комиссиясининг докладини тинглаб, бир овоздан қарор қабул қилади: Ўзбекистон ССР Конституциясининг 102-моддасига асосан 1979 йил 26 августда: Ўзбекистон ССР Олий Советига 28-Чиғатой сайлов округидан сайланган **Салим Пўлатов**нинг; 89-Киров сайлов округидан сайланган **Василий Степанович Скребнев**нинг; 267-Заркент сайлов округидан сайланган **Александр Григорьевич Руденко**нинг; 307-Пастдарғом сайлов округидан сайланган **Владимир Иванович Шибалин**нинг; 341-Октябрь сайлов округидан сайланган **Абдулла Ҳакимович Умаров**нинг; 356-Крестьянский сайлов округидан сайланган **Зиё Шарофиддинович Сирожев**нинг; 385-Олтиариқ сайлов округидан сайланган **Назир Ражабович Ражабов**нинг; 399-Қува сайлов округидан сайланган **Қаюм Муртазоев**нинг; 444-Ленин сайлов округидан сайланган **Мирзаолим Иброҳимович Иброҳимов**нинг; 451-Кегайли сайлов округидан сайланган **Камол Ризаев**нинг ваколатларини ҳақиқий деб топди.

Қуйидаги кун тартиби якдиллик билан тасдиқланади:

1. Қорақалпоғистон АССРдан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари тўғрисида;
2. Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани тўғрисида ҳамда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1979 йилги Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида;
3. Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1978 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида;
4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида;

Олий Совет Ўзбекистон ССР Конституциясининг 111-моддасига мувофиқ Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **Камол Ризаев**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари қилиб сайлади.

«Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани тўғрисида ҳамда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1979 йилги Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида» Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат **Қ. А. Аҳмедов** доклад қилди.

«Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1978 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида» республика молия министри депутат **В. Муродхўжаев**нинг доклади тингланди.

Раислик қилувчи 1979 йилнинг охиригача Чирчиқ шаҳрида уй-жойлар, мактаблар, болалар боғчаси, савдо ва маиший хизмат объектларининг ишга туширилишини таъминлаш юзасидан қандай чоралар кўрилади деб депутатлардан **Т. М. Головченко** билан **А. С. Назаровадан** Ўзбекистон ССР қурилиш министри С. А. Омеровга тушган сўровни ўқиб берди. Депутатларнинг сўрови шу сессияда жавоб бериш учун министрга топширилди.

Олий Совет план-бюджет комиссияси раисининг ўринбосари депутат **Ш. Ёқубов** Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари номидан қўшимча доклад қилди.

Кун тартибидаги иккинчи ва учинчи масалалар юзасидан бўлган музокараларда депутатлардан **Е. Айтмуратов** (452-Халқобод сайлов округи), **В. О. Козимов** (32-Қорақамиш сайлов округи), **Е. А. Клеменов** (200-Зомин сайлов округи), **У. Асатов** (184-Ромитан сайлов округи), **М. Самадов** (219-Пўлати сайлов округи), **В. С. Содиқова** (142-Оржоникидзе сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Танаффусдан кейин Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясида кун тартибидаги иккинчи ва учинчи масалалар юзасидан музокаралар давом эттирилди.

Музокараларда депутатлардан **В. Г. Духанин** (431-Питнак сайлов округи), **С. Тўхлиев** (353-Димитров сайлов округи), **С. Шермуҳамедов**, (86-Жумабозор сайлов округи), **З. Норқулова** (312-Пахтакор сайлов округи), **А. Г. Руденко** (267-Заркент сайлов округи), **В. Усмонов** (223-Қуёқбой сайлов округи), **У. Ерова** (351-Жончеки сайлов округи), **Ҳ. А. Шоғазатов** (226-Муғлон сайлов округи), **К. Мамедов** (107-Чиноз сайлов округи), **В. Фаттоев** (162-Вобкент сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

ЧОРВАДОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш юзасидан социалистик мусобақанинг 1979 йил 1 декабргача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини **Фарғона областида** (область партия комитетининг секретари ўртоқ Умаров, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Рустамов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ғаниев) қолдиришга қарор қилинди. Бу область ноябрь ойида энг юқори ўсишга эришишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 106,7 процент, сут тайёрлашни 103,5 процент, тухум тайёрлашни 103,7 процент, жун тайёрлашни 114,6 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқларини қуйидагиларга беришга қарор қилинди:

— **Самарқанд области** (область партия комитетининг секретари ўртоқ Раҳимов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳамроқулов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Намозов) Бу область ноябрь ойида гўшт тайёрлашни 10 процент, сут тайёрлашни 7,5 процент, тухум тайёрлашни 8,2 процент кўпайтиришни таъминлаган ва ана шу маҳсулотларни тайёрлаш йиллик ҳажмини муваффақиятли бажарган. Байроқ Тошкент областидан олиб берилади;

— Наманган областининг **Янгиқўрғон райони** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Каримаматов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳайдаров, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Тиллабоев). Бу район ноябрь ойида энг юқори ўсишга эришишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 103,9 процент, сут тайёрлашни 106,2 процент, тухум тайёрлашни 163 процент, жун тайёрлашни 102,6 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё областининг Нишон районидан олиб берилади;

— Қорақалпоғистон АССРнинг **Беруний райони** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Ражапов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Алимов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Қурбонбоев). Бу район ноябрь ойида энг юқори ўсишга эришишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 129,4 процент, сут тайёрлашни 108,5 процент, тухум тайёрлашни 148,4 процент, жун тайёрлашни 100 процент бажарган. Байроқ Қорақалпоғистон АССРнинг Нукус районидан олиб берилади;

— Сурхондарё областининг **Термиз райони** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Бозоров, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Назарова, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Камолов). Бу район ноябрь ойида энг юқори ўсишга эришишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 109,2 процент, сут тайёрлашни 109,7 процент, тухум тайёрлашни 108,3 процент, жун тайёрлашни 109,7 процент бажарган. Байроқ Сирдарё областининг Комсомол районидан олиб берилади;

— Андижон область **Андижон районидаги Жданов номли колхоз** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Ражабов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Каримова). Бу колхоз энг юқори ўсишга эришишни таъминлаган ва давлатга гўшт сотиш йиллик ҳажмини 111,1 процент, сут сотишни 96,8 процент, тухум сотишни 132,5 процент, жун сотишни 108,5 процент бажарган. Байроқ Самарқанд областидаги Самарқанд район хўжаликлараро чорвачилик комплексидан олиб берилади;

(Давоми тўртинчи бетда).

А. А. ГРОМИКО МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

БЕРЛИН, 7 декабрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун Берлиндан Москвага жўнаб кетди. У Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ташқи ишлар министрлари комитетининг мажлисида иштирок этди.

Аэродромда уни ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР ташқи ишлар министри О. Фишер, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

* * *

А. А. Громикони Москвада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Ю. В. Андропов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1980 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҲАҚИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1979 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат Қ. А. АҲМЕДОВ доклади

Ҳурматли депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Советининг шу сессияси КПСС Марказий Комитетининг 1979 йил ноябрь Пленуми ва СССР Олий Совети иккинчи сессиясининг қарорлари туфайли мамлакат меҳнаткашларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ғоят ўсган бир вазиятда ўтмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев Пленумда сўзлаган нутқида беш йилликнинг ўтган даврида қилинган буюк ишларни батафсил таърифлаб берди, экономикани янада ривожлантириш соҳасида бир қанча муҳим масалаларни қўйди.

Барча совет кишилари каби Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари ҳам партиянинг ички ва ташқи сиёсатини қизғин маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқдалар. Бу сиёсат уларнинг туб манфаатларига муносиб бўлиб, халқ хўжалигини тез ва муттасил ривожлантиришни, жамиятимизнинг коммунизм сари олға ҳаракат қилиб боришини таъминлайди.

Кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Бу пленумда КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг якунлари ва 1980 йилда республиканинг социал ва иқтисодий ривожлантириш давлат плани лойиҳаси муҳокама қилинди. Пленумнинг материалларида беш йилликнинг тугалловчи йилида республика олдида турган катта ва масъулиятли вазифалар аниқ белгилаб берилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1980 йилда республиканинг иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми томонидан маъқулланган лойиҳасини сизнинг муҳокамангизга тақдим этади. Бу лойиҳа беш йиллик план-топшириқларга, КПССнинг XXV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди, КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг шундан кейинги пленумлари қарорларига мувофиқ тайёрланди.

1979 йилда ва ўнинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим якунлари тўғрисида қисқача маълумот бериб ўтишга ижозат бергайсиз.

Дастлабки маълумотларга кўра, 1979 йил плани халқ хўжалигини ривожлантиришнинг барча энг муҳим кўрсаткичлари бўйича ошириб бажарилади.

Ялпи ижтимоий маҳсулот шу йил ичида 3,8 процент кўпайиб 31,6 миллиард сўмга етади, миллий даромад эса 5,5 процент ортади ёки 780 миллион сўмни ташкил этади. Бу эса беш йиллик планнинг 1979 йилга белгиланган топшириқларидан ортиқдир. Миллий даромаднинг ғоят кўп қисми — 70 процентдан ортиғи аҳолининг фаровонлигини юксалтиришдан иборат асосий вазифани ҳал этишга сарф қилинди.

Саноат ишлаб чиқариши ҳажми 1978 йилдагига нисбатан 4,2 процент кўпаяди. Айни вақтда ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш («А» группаси) 2,5 процент, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш эса («Б» группаси) 9,2 процент ўсади.

1979 йилда асосий фондлардан фойдаланишни яхшилаш соҳасида анча иш қилинди, қора ва рангли металлургия, машинасозлик, химия саноати, енгил саноат корхоналари ва бошқа корхоналарда ишлаб турган қувватлардан фойдаланиш юксак даражага кўтарилди. Саноатда меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан берилган йиллик топшириқларнинг бажарилиши таъминланди. Халқ хўжалигини бошқаришни янада такомиллаштириш, ишлаб чиқаришни марказлаштириш, бошқарувнинг автоматлаштирилган системаларини вужудга келтириш соҳасида кўп иш қилинди.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати анча ошди ва хиллари янгиланди. Ҳозирги вақтда буюмларнинг 2000 тури давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилмоқда. Юқори сифат категориясидаги маҳсулотларнинг ишлаб чиқариш умумий ҳажмидаги салмоғи 25 процент кўпайди ва ҳозирги пайтда 11,2 процентга етди.

Қишлоқ меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш тўғрисидаги қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, об-ҳаво шароити жуда ноқулай келган вазиятда қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар, чорвачилик маҳсулотларни етиштиришни янада кўпайтиришни таъминладилар.

Пахтакорлар кўкламги ёғингарчиликнинг ғоят оғир оқибатларини бартараф қилиб, пахта етиштириш, давлатга сотиш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. 5 миллион 740 минг тонна пахта тайёрланди. Ҳосилнинг 60 процентидан кўпроғи машиналарда териб олинди. Республикада илгари ҳеч қачон бунчалик кўп пахта тайёрланмаган эди. Об-ҳаво шароити ноқулай келган бу йил республикада ҳар гектар ердан 31,5 центнердан кўпроқ ҳосил олинди.

Республика ғаллакорлари беш йилликнинг тўртинчи йилида зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Биринчи марта 2 миллион 711 минг тонна дон етиштирилди, ғалла тайёрлаш плани 1,6 баравар ошириб бажарилди. Давлатга 1,1 миллион тоннадан зиёд дон топширилди.

Деҳқончилик маҳсулотларининг бошқа ҳамма турларини тайёрлаш йиллик планлари, шунингдек, умумиттифоқ фондига етказиб бериш планлари анча ошириб бажарилди. Қардош иттифоқдош республикаларнинг меҳнаткашларига 1 миллион тоннага яқин сабзавот, полиз маҳсулоти, мева ва узум юборилди.

Пилла харид қилиш плани муддатидан илгари 112,6 процент, қоракўл тери харид қилиш плани 103,7 процент бажарилди. Сут топшириш плани анча ошириб бажарилди, гўшт ва тухум тайёрлаш юзасидан белгиланган план топшириқлари яқин орада бажарилади. Колхоз ва совхозлар чорва қишловига уюшқоқлик билан киришдилар. Улар мол туёғини сақлаб қолиш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш тадбирларини кўрмоқдалар.

Коммунистик партия билан совет ҳукумати, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев бу қаҳрамонона меҳнатга юксак баҳо бердилар. Леонид Ильич сидқидилдан айтган самимий сўзлар республиканинг барча меҳнаткашларида қизғин миннатдорчилик ҳисларини уйғотмоқда, уларни янги зафарларга илҳомлантирмоқда.

Капитал қурилиш миқёслари анча ўсди. Пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 5 миллиард сўмдан кўпроқ, яъни ўтган йилдагидан 2 процент ортиқ капитал маблағ ўзлаштирилади. 5 миллиард сўмлик асосий фондлар ўзлаштирилади, бу фондлар бир йил ичида 9 процент ортади. Ўзбекистон металлургия комбинатида электр ёрдамида пўлат эритиш, Самарқанд суперфосфат заводида аммофос, Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасида капролактам ишлаб чиқариш қувватлари, Гулистондаги ёғ-экстракция заводи, Навоий ГРЭСида энергоблок ишлаб чиқариш қувватлари ва шулар сингари бир қанча йирик объектлар ҳам ишга туширилди ва ишга туширилмоқда.

Транспортда юк ташиш, алоқа, маориф, маданият, товар оборотини ва бошқа соҳаларни ривожлантириш юзасидан 1979 йил топшириқлари ошириб бажарилмоқда. Аҳолининг турмуш даражасини юксалтириш ҳақидаги топшириқлар планли равишда амалга оширилаётганлиги натижасида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи бир йил ичида 1,9 процент ортди, аҳоли жон бошига ҳисоблаганда ижтимоий истеъмол фондлари 3 процент, реал даромадлар эса 2,5 процент кўпайди.

1979 йилда маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 5,2 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жой, 106 минг ўринли мактаблар, 34,5 минг ўринли болалар боғчалари ва яслилари, кўпгина соғлиқни сақлаш, маданият ва маиший хизмат объектлари фойдаланиш учун топширилади.

1979 йилда зўр ғайрат билан қилинган ишлар республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим кўрсаткичлари бўйича беш йиллик тўрт йили планларини ошириб бажаришга жуда катта ёрдам берди. 4 йилнинг якунларига кўра, ялпи ижтимоий маҳсулот беш йиллик план ҳисоб-китобларида кўрсатилган 21,1 процент ўрнига 21,7 процент ортади ва шу йилнинг охирига бориб 31,6 миллиард сўмни ташкил этади. Миллий даромад планда белгиланган 21,5 процент ўрнига 21,8 процент кўпаяди ва 14,9 миллиард сўмни ташкил этади.

4 йил ичида саноат маҳсулотининг ҳажми 21,7 процент ортади ва тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки тўрт йилидагига нисбатан 15,4 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетади.

Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти ўртача йиллик ҳисобда олдинги беш йилликнинг шу давридагига нисбатан планда кўрсатилган 19,1 процент ўрнига 21,6 процент ортади. Тўрт йил ичида 9 миллион тонна, яъни планда мўлжалланганидан 1,4 миллион тонна кўпроқ дон, 22,3 миллион тонна ёки пландагидан 480 минг тонна кўпроқ пахта, 13,9 миллион тонна сабзавот, полиз маҳсулотлари ва мева етиштирилди. Сабзавот, полиз маҳсулоти ва мева планда мўлжалланганидан 1 миллион 58 минг тонна кўпроқ тайёрланди.

1976—1979 йилларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг барча асосий турларини тайёрлаш планлари тўла ва ошириб бажарилмоқда. Гўшт, сут ва тухум харид қилиш беш йиллик топшириқлари дастлабки тўрт йилга мўлжалланган пландан анча ошиб кетади.

4 йил ичида республика халқ хўжалигини ривожлантириш учун 19 миллиард 250 миллион сўм сарф қилинди. Бу — план топшириғидан 6,1 процент ортиқдир. 18 миллиард сўмликдан зиёд асосий фондлар ишга туширилди ва ҳозирги пайтда бу фондлар 52 миллиард сўмга етди. 70 тадан зиёд йирик саноат объекти қурилди, суғориладиган ер майдонлари 380 минг гектар кенгайди.

Беш йилликнинг социал программаси муваффақиятли амалга оширилмоқда. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар топшириқда белгиланган 11,4 процент ўрнига 12,5 процент ортди. Товар обороти ва маиший хизмат ҳажмини ўстириш борасидаги топшириқлар пландан анча ошириб бажарилмоқда. Беш йиллик бошидан буён 400 мингдан кўпроқ шинам квартиралар, кўпгина мактаб, касалхона, клуб ва бошқа маданий-маиший объектлар фойдаланиш учун топширилди.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, эришилган натижалар партия ва ҳукуматнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш, коммунистик қурилишнинг ҳамма тармоқларида мавжуд бўлган резервлардан энг кўп фойдаланиш ҳақидаги талабларига ҳали тўлиқ жавоб бермаётир.

Афсуски, министрликлар ва идораларнинг ҳаммаси ҳам самарадорлик ва сифатни ошириш, яхши пировард натижаларга эришиш сари кескин бурилиш ясадилар, деб бўлмайди.

Бир қанча корхоналарда меҳнат унумдорлиги ўтган йили эришилган даражадан пасайиб кетди.

Айрим министрликлар ва идораларнинг иш практикасида белгиланган планларга асоссиз равишда тузатиш киритиш, тасдиқланган топшириқларни қисқартириш каби ҳоллар ҳануз учраб туради.

Кейинги йилларда Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Жиззах, Сурхондарё областлари ва бошқа баъзи областларнинг хўжаликларида алмашлаб экиладиган майдонлар кенгайтирилган эмас.

Бинокорлар асосий фондларни ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш ҳақида берилган топшириқларни тўла бажармаётир. Транспорт ва алоқа, савдо-сотиқ ва маиший хизмат корхоналарининг ишида ҳам катта камчиликлар бўлиб, фойдаланилмаётган резервлар кўп.

Партия ва ҳукуматнинг планлаштириш ва хўжалик механизми системасини янада такомиллаштириш тўғрисида яқинда қабул қилган қарорларига мувофиқ бир қанча тадбирлар 1980 йилнинг ўзидаёқ амалга оширилиши керак. Ана шу қарорларга асосан план лойиҳасида ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилиш, асосий фондлар ва ишлаб чиқариш қувватларидан янада яхшироқ фойдаланишга сарфланадиган маблағлар ҳиссасини ошириш йўли билан капитал маблағлар структурасини яхшилаш, янги план кўрсаткичи — ишчи ва хизматчилар сони лимитини жорий этиш назарда тутилган.

Ялпи ижтимоий маҳсулот 6,4 процент кўпайиб, 33,6 миллиард сўмни ташкил этади, ҳосил қилинган миллий даромад эса 6,5 процент ортиб, 15,9 миллиард сўмга етади. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадларни 3,3 процент кўпайтириш мўлжалланган.

Саноат маҳсулоти ҳажми 7 процент, шу жумладан ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш 7,6 процент, истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш эса 5,7 процент ортади. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 5,9 процент кўпаяди.

Маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига республикамиз территорияси бўйича 5 миллиард 214 миллион сўм ёки 1979 йилдагига нисбатан 3,2 процент кўпроқ капитал маблағ сарфлаш мўлжалланади.

Интенсив омиллар ҳисобига саноат ишлаб чиқариши ғоят ривожлантирилади. Бу эса ишлаб чиқаришнинг иқтисодий самарадорлигини анча оширишни таъминлайди. Саноатда меҳнат унумдорлиги 4,4 процент ортади. Айни пайтда ишлаб турган корхоналарда маҳсулот ўсишининг қарийб 80 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилади.

1980 йилда **ёқилғи-энергетика комплекси** тармоқлари республика халқ хўжалигининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини таъминлайдиган ҳажмларда ривожлантирилади. 33 миллиард киловатт-соат **электр энергия** ҳосил қилинади, **кўмир, нефть, табиий газ** қазиб чиқариш анча кўпаяди. Тозаланадиган нефть миқдори ошади.

340 мегаватт янги энергетика қувватлари, шу жумладан Сирдарё ГРЭСида тўққизинчи энергоблок, Ғазалкент ГЭСида биринчи энергоблок ишга туширилади. 3200 мегаватт қувват берадиган Талимаржон ГРЭСи қурилишида тайёргарлик ишларига киришилади. Планда Ангрен кўмир, разрезини реконструкция қилиш, юқори вольтли янги электр линияларини, нефть ва газ қувурларини ишга тушириш, нефть ва газ қазиб чиқариладиган янги конларни қидириб топиш ишларини кенгайтириш кўзда тутилган.

Қора металлургия маҳсулотини ишлаб чиқариш бу йил кутилаётган даражага нисбатан 27,1 процент ортади. Пўлат ва прокат ишлаб чиқариш кўпаяди. Ишлаб турган қувватлардан фойдаланишни яхшилаш натижасида сирланган идишлар ишлаб чиқариш 18,8 процент кўпайиб, 26 миллион сўмликкача етказилади.

Электр ёрдамида пўлат эритиш комплексининг иккинчи навбати қурилишини тугаллаш, Ўзбекистон металлургия заводида майда сортли «300» станини қуриш ишларини давом эттириш, шунингдек бошқа объектларни қуриш учун капитал маблағлар сарфланади.

Рангли металлургияда вольфрам, молибден ва улардан прокат ишлаб чиқариш, иккиламчи алюминий ва қаттиқ қуйилмалардан буюмлар тайёрлаш кўпайтирилади. Олмалиқ кон-металлургия комбинатида рангли металл рудаларини ҳосил қилиш ва қайта ишлаш қувватларини, қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида бир қанча объектларни ишга тушириш мўлжалланган. Жиззах областида Учқулоч қўрғошин-рух кони қурилиши давом эттирилади.

Аввалги йиллардагидек келгуси йилда ҳам **химия ва нефть химияси** саноатини ўстириш суръатлари 13,5 процент ошади. 7 миллион 307 минг тонна минерал ўғит ишлаб чиқарилади. Бу — 1979 йилда бажарилиши кутилган миқдордан 725 минг тонна ортиқдир. Химиявий тола, олтингугурт кислотаси, дефолиантлар ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш кўпайтирилади.

Ажратиб бериладиган капитал маблағлар «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида «нитрон» толасини, Фарғонадаги азотли ўғит заводида аммиакни, Навоий электрохимия заводида ўсимликларни муҳофаза этиш воситаларини ишлаб чиқаришга сарфланади. Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасида капролактам ишлаб чиқариши қурилиши тугалланади. Ангренда ва Тошкентда резина-техника заводлари қурилиши давом эттирилади.

Планда индустриянинг етакчи тармоқлари — **машинасозлик ва металл ишлаш** соҳаларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Бу тармоқларда маҳсулот ишлаб чиқариш 1979 йилда бажарилиши кутилаётган даражага нисбатан 6,8 процент кўпайтирилади. Тракторлар, электр двигателлари паст вольтли аппаратларни, электр ёрдамида пайвандлаш ускуналари ва бошқа буюмларни ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади. Жиззахда минерал ўғитларни далага чиқариб соладиган машиналар тайёрловчи завод қурилиши давом эттирилади. Бир қанча корхоналарда техника билан қайта қуроллантириш ҳисобига қўшимча қувватларни ишга тушириш ва ишлаб чиқаришни кенгайтириш планлаштирилади.

Лойиҳада мавжуд ишлаб чиқариш қувватлари ва халқ хўжалигининг эҳтиёжлари ҳисобга олиниб **бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш** юзасидан реал план топшириқлари белгиланди. Бундай материалларни ишлаб чиқариш умуман 7,7 процент, шу жумладан цемент 21,1, деворбоп материаллар 17,1, шифер 15,2 процент ортади ва ҳоказо.

Мавжуд қувватлардан тўлиқ фойдаланиш, техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилиш йўли билан **ўрмон ва ёғочсозлик саноатини** янада ривожлантириш кўзда тутилди. Мебель саноати министрлиги корхоналарида бир йил ичида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 4,8 процент, «Узглавстройдревпром» корхоналарида эса 8,2 процент оширилади.

Партиянинг халқ турмуш даражасини юксалтиришга қаратилган йўлига тамомила мувофиқ равишда **халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни** кўпайтириш планлаштирилади. Республикада бундай молларни ишлаб чиқариш ҳажми 226 миллион сўм миқдорида кўпайиб, 4 миллиард 232 миллион сўмга етказилади.

Енгил саноат корхоналарида халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни 6,3 процент кўпайтириш мўлжалланган. Ип газлама ишлаб чиқариш қарийб 40 миллион квадрат метр кўпайиб, 223 миллион квадрат метрдан ошиб кетади. Гилам ва поёндозлар ишлаб чиқариш икки баравардан зиёд ортади, чинни идишлар, трикотаж кийим-кечак ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади.

1980 йилда енгил саноат буюмларининг ассортименти 52,4 процент, шу жумладан кийим-кечаклар 68,8, пайафзал 63, газлама ва трикотаж 48 процент миқдорида янгиланади.

Наманган областининг Поп посёлкасида нотўқима материаллар фабрикаси, Андижон ва Бухоро тўқимачилик комбинатларида йигирув қувватлари, Марғилондаги аврли газлама бирлашмасида янги қувватлар ишга туширилади. Ишлаб турган бир қанча корхоналарни реконструкция қилиш, Нукусда ип-газлама комбинати қурилишига тайёргарлик кўриш ишлари кўзда тутилади. Жиззахда ип йигириш фабрикаси қурилиши давом эттирилади.

Пахта тозалаш саноатини ривожлантириш 1979 йилда пахта тайёрлаш планлари ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини ҳисобга олиб лойиҳалаштирилмоқда ва бу лойиҳа беш йиллик топшириқларига тамомила мос бўлиб тушади. 1 миллион 825 минг тонна пахта қайта ишланади. Лойиҳада хом ашёдан фойдаланишни яхшилаш, сифатини сақлаб қолиш ва уни сақлаш ва қайта ишлаш вақтида нобуд бўлишини камайтириш тадбирлари кўзда тутилади.

Ажратиб бериладиган капитал маблағлар Обручево посёлкасида пахта тозалаш заводи қурилишини тугаллашга, ишлаб турган корхоналарда пахтани сақлаш учун 168 омбор ва 80 та қуритиш-тозалаш цехларини қуришга сарфланади. Бир қанча пахта тозалаш заводларини реконструкция қилиш ва кенгайтириш тугалланади.

1980 йилда озиқ-овқат саноати маҳсулотининг умумий ҳажми 4,9 процент, шу жумладан Озиқ-овқат саноати министрлиги бўйича 5,2, Гўшт ва сут саноати министрлиги бўйича 6,2, Давлат балиқ хўжалиги бўйича 7,7 процент ортади. Бу маҳсулотлар асосан мавжуд қувватлар ва хом ашё ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш йўли билан кўпроқ ишлаб чиқарилади.

Янги ишлаб чиқариш объектлари, шу жумладан Косонда ёғ-экстракция заводи, Қаршида нон заводи, Навоий, Жиззах ва Гулистонда сут заводлари, Тошкентда шампань виноларни заводи ҳам ишга туширилади.

Ун-ёрма саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш бир йил мобайнида 3,8 процент ортади. **Омихта ем** ишлаб чиқариш 1 миллион 470 минг тонна ҳажмида планлаштирилиб беш йиллик топшириқларига нисбатан 30 минг тонна кўпайтирилади.

Маҳаллий саноатни анча тез суръатлар билан ривожлантириш кўзда тутилди. Маҳаллий саноат маҳсулотининг ҳажми бир йил ичида 13,7 процент, беш йилликда эса планда белгиланган 70 процент ўрнига 72,6 процент кўпайтирилади. Шу соҳанинг ишлаб чиқариш қувватлари Форишда гилам тўқиш фабрикасини, Урганчда бадиий-галантерея фабрикасини, керамика буюмлар тайёрловчи бир қанча заводларни ишга тушириш ҳисобига оширилади.

Халқ хўжалигининг минерал-хом ашё базасини ривожлантириш мақсадида план лойиҳасида геология-разведка ишларини кенгайтириш ҳақида топшириқлар берилган. Шу мақсадда давлат бюджетидан 132 миллион сўм ажратиб берилади. Бу эса беш йиллик план топшириқларидан 9,5 процент ортиқдир.

КПСС XXV съездининг, партия Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг **қишлоқ хўжалигини** ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини бажаришни таъминлаш — 1980 йилдаги энг муҳим халқ хўжалик вазифаларининг биридир.

Келгуси йилда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ҳажми 6 миллиард 673 миллион сўм миқдорида белгиланди. Ялпи маҳсулот 5,9 процент ортади, умуман олганда беш йилликда бу маҳсулот ўртача йиллик ҳисобда беш йиллик топшириқларида белгиланган 22 процент ўрнига 24,2 процент кўпаяди.

Етиштириладиган пахта миқдорини шу йилдаги план кўрсаткичига нисбатан 150 минг тонна ёки 2,7 процент, шу жумладан ингичка толали пахта етиштиришни 30 минг тонна ёки 9,4 процент кўпайтириш мўлжалланди. Дон етиштириш 8,5 процент, сабзавот ва полиз маҳсулотлари 7,7 процент, мева 2,4, узум 11,2 процент кўпайтирилади.

План лойиҳасида янги ток кўчатларини ўтказиш, майиз тайёрлаш ва виночилик саноатининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш соҳасидаги ишларни кучайтириш кўзда тутилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорлари ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг чорвачиликни жадал ривожлантириш тўғрисидаги қарорлари асосида 1980 йил план лойиҳасида тез етиладиган тармоқларни — гўштбоп паррандачилик ва чўчқачиликни тез ривожлантириш, наслчилик ишини яхшилаш ва ем-хашак базасини мустаҳкамлаш асосида қўйлар сонини кўпайтириш ҳамда чорва ва паррандалар маҳсулдорлигини ошириш тадбирлари белгиланди. Гўшт етиштириш 7,1 процент, сут 4,5, тухум 11,9 процент кўпайтирилади.

Беш йиллик планда белгиланган 90,5 минг гектар ўрнига 103,5 минг гектар янги суғориладиган ерлар ўзлаштирилади. Йирик сув омборларини қуриш, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва илгаридан ҳайдаб келинган ерларни текислаш ишлари давом эттирилади.

Қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини 1979 йилда бажарилиши кутилган даражага нисбатан 6,4 процент, тўққизинчи беш йилликнинг ўртача йиллик даражасига нисбатан эса 14,9 процент кўпайтириш мўлжалланди.

1980 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш ҳажмлари беш йиллик план топшириқларига ва партия ҳамда давлат органларининг шу масала юзасидан қабул қилган директиваларига мувофиқ лойиҳалаштирилади. 5 миллион 800 минг тонна пахта, шу жумладан 350 минг тонна ингичка толали пахта, жами 750 минг тонна дон, шу жумладан 355 минг тонна шоли, 320 минг тонна каноп пояси, 29 минг тонна тамаки, 2 миллион 30 минг тонна сабзавот ва полиз маҳсулотлари ҳамда картошка, 580 минг тонна мева ва узум, 26 минг тонна пилла, 260 минг тонна мол ва парранда (тирик вазнда), 725 минг тонна сут, 900 миллион дона тухум, 26 минг тонна жун, 2 миллион 250 минг дона қоракўл тери етиштирилади.

Колхоз ва совхозларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун анча кўп маблағ сарфланади. Колхоз ва совхозлар 1980 йилда ҳар хил маркадаги 16,9 мингта трактор, 6,7 мингта юк автомобили, 4,5 миллион тоннадан зиёд минерал ўғит оладилар.

Пахтачиликда ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа соҳаларида прогрессив технологияни жорий қилиш давом эттирилади. Камида 3,8 миллион тонна пахтани машинада териб олиш планлаштирилади. Бу — бутун пахтанинг 66 процентини ташкил этади.

Жамоат транспорти ва алоқа янада ривожлантирилади. Транспортнинг барча турларида юк ташишнинг умумий ҳажми бир йил ичида 6,3 процент кўпаяди.

Шаҳар телефон станцияларининг қуввати 45 минг номер, қишлоқ телефон станцияларининг қуввати 11,5 минг номер кўпайтирилади. Тошкент шаҳрида радиотелевизион эшиттириш станциясини қуриш давом эттирилади.

Экономикани ривожлантириш ва умуман ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш кўрсаткичлари **капитал маблағлардан** самарали фойдаланишга кўп жиҳатдан боғлиқдир. Республиканинг бутун территориясида маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 5 миллиард 214 миллион сўм капитал маблағ ажратиб берилади. Бу — 1979 йилдаги миқдордан 3 процент ва беш йиллик топшириғидан 7 процент кўп. Маблағларни ишга тушириладиган объектларга тўплаш, янги қурилишлар сонини чеклаш, иш суръатларини ғоят жадаллаштириш чоралари кўзда тутилади.

Қурилиш индустриясини, енгил саноат ва пахта тозалаш саноатини, автотранспорт, нефть транспортини, полиграфия саноатини ривожлантириш учун беш йиллик планда мўлжалланганидан кўпроқ маблағ сарф қилинади.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш учун бажариладиган ишларнинг бутун комплекси бўйича 1 миллиард 900 миллион сўм сарф қилинади. Бу ҳам беш йиллик план топшириқларидан ортиқдир. Бундан ташқари, колхозларнинг маблағлари ҳисобига қурилиш ишларига 410 миллион сўм сарфланади.

Барча капитал маблағларнинг 79 процентини ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган ва битказилмай қолган қурилишларга сарф қилинади. Ишга тушириладиган комплексларга мўлжалланган маблағлар эса 1979 йилдаги 51 процент ўрнига 59 процентни ташкил этади. Битказилмай қолган қурилиш ҳажми 1978 йилнинг охиридаги 69 процент ўрнига 60 процентгача қисқартирилади.

Реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш учун мўлжалланган маблағларнинг салмоғи 1979 йилдаги 33 процентдан 1980 йилда 36 процентгача кўпайтирилади. Шу жумладан, ишлаб турган корхоналар 49 процентдан 57 процентгача кенгайтирилади.

Моддий ишлаб чиқаришни ҳар томонлама ривожлантириш республиканинг **ташқи иқтисодий алоқаларини** янада кенгайтириш учун мустаҳкам асос вужудга келтиради. Ҳозирги вақтда Ўзбекистоннинг 225 саноат корхонаси ўз маҳсулотини жаҳоннинг 70 дан ортиқ мамлакатига етказиб бермоқда. 1980 йилда экспорт қилинадиган моллар миқдори 10 процент кўпайтирилади.

Халқ хўжалигини ривожлантириш **фан ва техника ютуқларидан** тобора кўпроқ фойдаланишга асосланади. 1980 йил план лойиҳасида ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларида техникани, технология жараёнларини ва меҳнатни ташкил қилишни такомиллаштириш соҳасида илмий-тадқиқот ишларини янада кенгайтириш мўлжалланган.

Республика ва иттифоқ-республика ташкилотларига бўйсунган корхоналардагина янги техника ва меҳнатни илмий ташкил этишга доир 280 дан ортиқ топшириқни ҳамда ишлаб чиқаришнинг ва тайёрланаётган маҳсулотнинг техникавий-иқтисодий даражасини оширишга доир 390 топшириқни амалга ошириш мўлжалланди. 280 участка ва цех комплекс механизациялаштирилади, 20 га яқин механизациялаштирилган поток ва автомат линиялар жорий этилади. Турли вазифани бажарадиган 87 та автомат бошқарув системаси ва 5 та ҳисоблаш маркази ишга туширилади.

КПСС XXV съезди ишлаб чиққан ва узоқ даврга мўлжалланган социал программага мувофиқ 1980 йил план лойиҳасида **халқ фаровонлигини янада юксалтириш, социал вазифаларни амалга ошириш** юзасидан кўрсаткичлар белгилаб берилди.

Беш йилликнинг якунловчи йилида социал тадбирларни амалга ошириш учун жуда кўп маблағ ажратиб берилади. Бу маблағлар ишлаб чиқаришга боғлиқ бўлмаган тармоқларда ўртача иш ҳақи олувчи ходимларнинг иш ҳақини янада ошириш, пенсиялар миқдорини кўпайтириш, соғлиқни сақлаш ҳамда маориф муассасаларида озиқ-овқат ва дори-дармон билан таъминлаш учун қилинадиган ҳаражатлар нормаларини оширишга сарфланади.

Аҳолининг пул даромадлари 1979 йилда бажарилиши кутилган даражага нисбатан 534 миллион сўм ёки 4,3 процент ортади, бу даромадларнинг умумий миқдори эса 13 миллиард сўмдан ошиб кетади. Республика меҳнаткашлари иш ҳақи ва колхозлардан олинадиган даромадлар шаклидагина 9,6 миллиард сўмдан кўпроқ пул оладилар. Бу барча пул даромадларининг 74 процентини ташкил этади. Ижтимоий истеъмол фондлари 6,7 процент ортади.

Аҳоли даромадларининг ва истеъмол моллари ишлаб чиқаришнинг ортиши муносабати билан 1980 йилда чакана товар обороти 10 миллиард сўм миқдорида белгиланди. Бу оборот беш йиллик план топшириқларида кўрсатилганидан 150 миллион сўм ошиб кетади. Гўшт ва сут маҳсулотлари, тухум, балиқ, сабзавот, шунингдек шойи газлама, тайёр кийим, гилам, чинни идиш, мебель, рангли телевизор ва автомашиналар сингари оммавий саноат моллари сотиш анча кўпаяди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 11,1 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 14,1 процент ортади.

Уй-жой ва коммунал қурилиши кенг кўламда амалга оширилади. Маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига умумий саҳни 5 миллион 471 минг квадрат метр уй-жой қурилади, шу жумладан давлат маблағлари ҳисобига 2 миллион 614 минг квадрат метр уй-жой барпо этилади. Кооператив уй-жой қурилиши янада ривожлантирилади. Кооператив уй-жой қурилиши ҳисобига 332 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш мўлжалланади. Республика аҳолисининг коммунал хизматнинг асосий турларига бўлган эҳтиёжларини қондириш анча юксак даражага кўтарилади.

1980 йилда Тошкент метрополитени биринчи линиясининг иккинчи навбатини қуриш давом эттирилади ва иккинчи линиянинг биринчи навбатини қуриш соҳасида тайёргарлик ишлари олиб борилади. Бунинг учун 15,5 миллион сўм капитал маблағ ажратиш кўзда тутилган.

Умумий таълим мактабларидаги ўқувчилар сони 2,5 процент кўпайтирилади ва 4 миллион кишидан ошиб кетади. Мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар сони 5,7 процент кўпайиб, 908 минг нафарга етказилади.

Клуб муассасалари, кутубхона ва кинотеатрлар шохобчаларини янада кенгайтириш планлаштирилмоқда.

Соғлиқни сақлаш ишлари янада юксак даражага кўтарилади. Касалхоналардаги ўринларнинг умумий сони 183 мингтага етказилади ва 1979 йилдагига нисбатан 3,9 процент кўпайтирилади. Шунга мувофиқ врачлар ва ўрта малакали медицина ходимларининг сони кўпайтирилади.

План лойиҳаси **атроф муҳитни муҳофаза қилишни яхшилаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш** тадбирларига алоҳида эътибор беради. Шу мақсадда 113,8 миллион сўм капитал маблағ ажратиш кўзда тутилган. Бу — беш йиллик план топшириғида белгиланганидан қарийб 42 миллион сўм ортиқдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг **ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш**, республикадаги область ва районларни социал ҳамда иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш масалалари ҳақидаги программ йўл-йўриқларига мувофиқ план лойиҳасида табиий ва иқтисодий шароитлардан тўлиқ фойдаланиш, комплекслаштириш ва ихтисослаштириш даражасини ошириш асосида Қорақалпоғистон АССР ва областларнинг ҳамда Тошкент шаҳрининг хўжалигини ҳар томонлама янада ривожлантириш тадбирларини амалга ошириш кўзда тутилади. Ўтган йиллардагидек келгуси йилда ҳам кичик шаҳарларни, шаҳар посёлкалари ва қишлоқ район марказларини тез ривожлантириш, уларда саноат корхоналарини ва ноишлаб чиқариш соҳа объектларини ташкил этиш программаси амалга оширилади.

Планда **моддий-техника ресурсларини** ажратиб бериш кўзда тутилади ва 1980 йилда республика халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантириш юзасидан белгиланган топшириқларнинг бажарилишини таъминлайдиган **пудрат ишлари ҳажми** кўрсатиб берилади.

Беш йилликнинг тугалловчи йилида иқтисодий ва социал ривожлантириш вазифаларини ҳал этиш КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг яқинда қабул қилган қарорлари асосида планлаштириш ва бошқарувни такомиллаштиришга, бошқариладиган ҳар бир бўғинда, ҳар бир иш жойида уюшқоқлик ҳамда тартибни ғоят кучайтиришга асосланиши лозим.

Министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари Советлари прогрессив йўналишларни рўёбга чиқариш соҳасидаги тадбирларни тўла-тўкис амалга оширишлари, ишлаб чиқариш қувватларидан яхшироқ фойдаланишни таъминлашлари, тежамкорликни кучайтиришлари, ишлаб чиқаришдаги барча резервларни сафарбар қилишлари, айрим корхона ва тармоқларни ривожлантиришдаги нуқсонларни тугатишлари, экономикани ривожлантириш суръатларини жадаллаштириш имконини берадиган ресурсларни кўпайтиришлари лозим.

Давлат план интизомини мустаҳкамлаш, белгиланган топшириқларнинг янги йил биринчи кунлариданоқ ҳар бир меҳнат коллективи томонидан бажарилишини таъминлаш — 1980 йил планини бажаришнинг энг муҳим шартидир. Илғор коллективларнинг тажрибасини кенг ёйиш, меҳнат унумдорлигини тез суръатлар билан ошириш, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш, қувватлардан самарали фойдаланиш, моддий ва молиявий ресурсларни тежашни таъминлаш учун социалистик мусобақани бутун чоралар билан авж олдириш керак.

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида янги меҳнат зафарларига эришадилар, КПСС XXV съездининг ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг қарорларини амалга оширишга, ўнинчи беш йиллик план топшириқларини бажаришга муносиб ҳиссаларини қўшадилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1980 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1978 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР молия министри депутат В. МУРОДХЎЖАЕВ доклади

Депутат ўртоқлар! Давлат бюджетининг лойиҳаси КПСС XXV съезди, Ўзбекистон Компартияси XIX съезди, КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети кейинги пленумлари қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш масалалари юзасидан берган программ йўл-йўриқлари ва тавсиялари, КПСС Марказий Комитети Пленуми ва ССР Иттифоқи Олий Совети сессиясининг мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани ва Давлат бюджетини тасдиқлаган қарорлари ҳисобга олинган ҳолда тузилди.

Хўжалик ички резервларини тўлароқ сафарбар қилиш, сифат ва иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида моддий, меҳнат ва молия ресурсларини тежаш ҳисобига даромадларни янада ўстиришни таъминлаш ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йили Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини ишлаб чиқишнинг муҳим шарти бўлди.

Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги план ва бюджет лойиҳаси республика бутун халқ хўжалигини янада юксалтириш ва аҳолининг реал даромадларини ўстириш тадбирларини амалга ошириш учун зарур бўлган молиявий ресурслар билан таъминлайди.

Ўнинчи беш йилликнинг ўтган йиллари совет халқининг коммунистик қурилишда қўлга киритган жуда катта ютуқлари билан нишонланди. Бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили плани ва топшириқларини ҳамда ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун курашиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати раҳбарлигида республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришдилар.

Республика саноат корхоналарининг коллективлари шу йил саноат маҳсулотини реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш планининг бажарилишини таъминламоқдалар, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кўпайди, уларнинг сифати яхшиланди.

Товар обороти, транспорт ва маиший хизмат кўрсатиш планлари ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари бўйича белгиланган план топшириқлари бажарилмоқда. Қишлоқ меҳнаткашлари партия ва совет органларининг катта ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб борганликлари туфайли бу йилги қийин об-ҳаво шароитларида давлатга пахта ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг бошқа энг муҳим турларини топшириш планининг тўла ва ошириб бажарилишига эришдилар. Леонид Ильич Брежневнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига, республиканинг барча меҳнаткашларига йўллаган табрикномасида эришган ютуқларимизга берилган юксак баҳо ҳаммамизни қувонтиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг йўл-йўриқларига мувофиқ ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш мақсадида республикамизда халқ хўжалигидаги резервларни қидириб топиш юзасидан мунтазам иш олиб борилмоқда.

Республика Молия министрлиги ва молия органлари халқ хўжалиги тармоқларининг экономикасини чуқурроқ ўрганиш юзасидан назорат—иқтисодий ишларни кучайтирганликлари натижасида 1979 йилнинг ўтган даври мобайнида 114 миллион сўм миқдорида резервларни топиб, бюджет даромадларини кўпайтиришга сафарбар этдилар; беш йилликнинг тўрт йили мобайнида эса жами 460 миллион сўмдан кўпроқ хўжалик ички резервларини қидириб топдилар.

План органлари, корхона ва ташкилотлар билан биргаликда 1979 йилда қўшимча равишда жами 85 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш юзасидан таклифлар тузиб чиқилди. Бу молларни реализация қилиш натижасида бюджетга фойдадан олинадиган ва оборот солиғидан келадиган 15 миллион сўмдан кўпроқ қўшимча пул тушади.

Республиканинг 1979 йилги давлат бюджети даромадлар бўйича 5744,2 миллион сўм миқдорида ёки 100,9 процент ва харажатлар бўйича 5724,0 миллион сўм миқдорида ёки 100,6 процент бажарилади. Даромадлар бўйича белгиланган план режалаштирилган барча манбалар — Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳри бўйича бажарилади.

Республика бюджетининг беш йилликнинг ҳамма йиллари мобайнида барқарор тўла ва ошириб бажарилганини ва беш йилликнинг тўрт йили давомида республика бюджетига планга қўшимча равишда 430 миллион сўмдан кўпроқ даромад тушишини қувонч билан маълум қиламан. Бюджетнинг қўшимча ресурслари вужудга келтирилиши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг қарорларига биноан шу ресурслардан республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш, шаҳарлар ва район марказларини ободонлаштириш тадбирларини пул билан таъминлаш, маориф, маданият ва соғлиқни сақлаш муассасаларини ривожлантириш учун фойдаланишга ёрдам берди.

Республикамизда капитал маблағларнинг самарадорлигини ошириш соҳасида катта ишлар олиб борилмоқда. 1979 йилнинг ўтган даврида анчагина ҳажмда капитал қурилиш ишлари бажарилди. Кўпгина саноат корхоналари, мактаблар, касалхоналар ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилди.

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга мунтазам катта эътибор бермоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг мамлакатимиз ҳаётида катта воқеа бўлган 1978 йил июль Пленуми қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлашнинг узоқ вақтга мўлжалланган комплекс программасини, колхоз ва совхозлар экономикасини янада юксалтириш ҳамда уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан бир қанча тадбирларни белгилаб берди. Молия органлари КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленуми қарорларини бажара бориб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг кўрсатмасига мувофиқ 1979 йилда колхоз ва совхозларга катта ёрдам кўрсатдилар. Бу йил колхоз ва совхозларнинг молиявий аҳволи яхшиланди, бу эса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтиришга имкон берди.

Республикамизда халқ хўжалигини бошқаришни яхшилаш, бошқарув аппарати структурасини такомиллаштириш, улар учун маблағ сарфлашда тежамкорликка риоя қилиш соҳасида анча ишлар қилинмоқда. 1979 йилда бошқарув харажатларини қисқартириш йўли билан 15,9 миллион сўм маблағни тежаш кўзда тутилган эди ва у тўла равишда бюджетга ўтказилди. Молия министрлиги ва молия органлари бошқарув харажатларини қисқартириш юзасидан берилган топшириқлар министрликлар, идоралар, корхона ва ташкилотлар томонидан қандай бажарилаётганлигини ҳамда маблағлар тўғри ва тежамли сарфланиши устидан мунтазам назорат ўрнатилишини таъмин этдилар.

Республиканинг шу йилги бюджетини ижро этишда, хўжаликда қўшимча даромадлар ва харажатларни қидириб топишда, план ва молия интизомига риоя қилишда Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари катта роль ўйнади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган пленуми Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани ҳамда республиканинг 1980 йилги Давлат бюджети лойиҳаларини асосан маъқуллади.

1980 йил плани ва бюджетида республика халқ хўжалигини [illegible] дан буён ҳам комплекс ривожлантириш, саноат ишлаб чиқариши ҳажмини анча кўпайтириш, транспорт, алоқани ривожлантириш, товар оборотини ўстириш, меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш кўзда тутилади. Республиканинг миллий даромади 6,5 процент ортади.

1980 йилги бюджет лойиҳаси министрлик ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг иштирокида бирлашмалар, корхоналар, қурилишлар ва ташкилотларнинг таклифларини, шунингдек, 1979 йилги план ҳамда меҳнат коллективлари қабул қилган тиғиз планлар ва социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини ҳисобга олиб ишлаб чиқилди.

План ва бюджет лойиҳасини тузаётганда куч ва маблағларни асосий халқ хўжалик проблемаларини ҳал этиш, мавжуд камчиликларни тугатиш учун жамлаш зарурлигига эътибор берилди.

Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети лойиҳаларининг кўрсаткичлари хўжаликнинг барча тармоқларида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш топшириқларини кўзда тутади, меҳнат унумдорлигини ошириш суръатларини жадаллаштириш ва маҳсулот таннархини пасайтириш мўлжалланади, моддий ресурслар ва маблағларни тежаш тадбирлари кўзда тутилади.

1980 йилги Давлат бюджети лойиҳаси Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш плани лойиҳасига мувофиқ даромадлар ва харажатлар бўйича 5473,7 миллион сўм миқдорида белгиланди. Бу эса Ўзбекистон ССР Олий Совети 1979 йил учун тасдиқлаган бюджетнинг ҳажмига нисбатан 7,9 процент кўп демакдир.

БЮДЖЕТ ДАРОМАДЛАРИ

Аввалги йилларда бўлгани каби оборотдан олинадиган солиқ тушумлари ҳамда давлат корхоналари ва ташкилотларининг фойдаларидан келадиган тўловлар 1980 йилги бюджет даромадларининг энг муҳим манбаи бўлади.

1980 йилги план лойиҳасида ана шу манбалардан бюджетга тушадиган маблағлар 3908,7 миллион сўм миқдорида ёки бюджет даромадлари умумий суммасининг 71,4 проценти миқдорида кўзда тутилмоқда.

Оборотдан олинадиган солиқ иқтисодий ва социал ривожланиш плани лойиҳасида кўзда тутилган товар фондларининг ҳажмига қараб, шунингдек ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларида кўзда тутилаётган силжишларни ҳисобга олиб белгиланди. Оборотдан олинадиган солиқ миқдори 3001,2 миллион сўм миқдорида, шу йил ижро этилиши кутилаётганига нисбатан 232,2 миллион сўм ёки 7,7 процент кўпайтирилиб белгиланди.

Шу муносабат билан министрлик ва идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, корхона ва ташкилотлар ишлаб чиқаришни ҳар тарафлама кўпайтириш ва халқ истеъмоли молларини қўшимча ишлаб чиқариш ҳамда оборотдан олинадиган солиқ тушумларини кўпайтириш имкониятларини қидириб топиш соҳасида доимо иш олиб бормоқлари лозим.

Самарадорлик ва иш сифатини ҳар тарафлама ошириш йўли ўтказилаётган ҳозирги шароитда ишнинг ҳамма соҳаларида план интизомига риоя қилиш ва уни мустаҳкамлаш устидан назоратни кучайтириш керак. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1979 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида: «бизнинг олдимизда турган вазифалар, шу жумладан план топшириқларининг, қабул этилган қарорларнинг бажарилиши устидан назоратни кучайтиришни, қаттиқлаштиришни талаб қилади» деб айтди. Айни шундай ёндашиш ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга кўп жиҳатдан ёрдам беради.

Корхона ва хўжалик ташкилотлари оладиган фойда маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш, юк ташиш ва товар обороти юзасидан белгиланган ҳажмга ҳамда ишлаб чиқариш ва муомала чиқимларини камайтириш топшириқларига қараб 1980 йил учун республика халқ хўжалигининг барча тармоқлари бўйича 1979 йилда кутилаётган 1824,9 миллион сўм ўрнига 2059,6 миллион сўм миқдорида ёки 234,7 миллион сўм ёхуд 13 процент кўпроқ қилиб белгиланди. Бюджетга фойдадан олинадиган тўловлар 1979 йилдаги 1237,4 миллион сўм ўрнига 1980 йилда 1163,3 миллион сўмни ташкил этади ёки 74,1 миллион сўм кам бўлади.

Хўжаликлар ўз маблағларини ўз эҳтиёжларига кўпроқ сарфлаётганлиги бу тўловларни камайтиришни тақозо этади.

Олинадиган фойданинг анча қисми ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш ва моддий рағбатлантириш учун корхоналар ва ташкилотларнинг ихтиёрида қолдирилади.

Барча манбалар ҳисобидан иқтисодий рағбатлантириш фондларига ажратиладиган маблағлар 524,0 миллион сўмни ташкил этади.

Бюджет даромадлари лойиҳасини тузиш вақтидаги ишларнинг ҳаммаси амалдаги нормаларга биноан бюджет манфаатларига ва корхоналарнинг хўжалик ҳуқуқларига оғишмай риоя қилинган ҳолда бажарилди.

Аҳолидан олинадиган давлат солиқлари ишчи ва хизматчиларнинг планда кўзда тутилган иш ҳақи фондига ва амалдаги ставкаларга қараб 721,5 миллион сўм ёки бюджет даромадлари умумий суммасининг 13,2 проценти миқдорида белгиланди.

БЮДЖЕТ ХАРАЖАТЛАРИ

Республика Давлат бюджети харажатларининг умумий суммасидан 1980 йилда халқ хўжалигини пул билан таъминлашга ва социал-маданий тадбирларга 5286,6 миллион сўм ёки бюджет барча харажатларининг 96,6 проценти сарф қилинади. Бу харажатлар 1979 йилдагига нисбатан 7,9 процент ошади.

Бюджетнинг халқ хўжалигини пул билан таъминлаш харажатлари 2360,3 миллион сўм ёки 43,1 процент миқдорида кўзда тутилади. Шундан саноат ва қурилишга 486,4 миллион сўм, қишлоқ хўжалигига 1052 миллион сўм, шу жумладан сув хўжалиги қурилиши ва мелиорацияга 755,1 миллион сўм ёки шу йилдагидан 19 процент кўп маблағ сарфлаш кўзда тутилади.

Бундан ташқари, халқ хўжалигини пул билан таъминлашга корхона ва ташкилотларнинг ўз ихтиёрларидаги ресурслар (фойда амортизация) ва банк берадиган 2708,5 миллион сўм миқдоридаги кредитлар сарф қилинади.

Халқ хўжалиги тармоқларини ривожлантиришга жами 5068,7 миллион сўм ёки 1979 йилда ана шу мақсадлар учун қилинадиган харажатлардан 10,6 процент кўп маблағ сарфланади.

СОЦИАЛ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

1980 йилда социал-маданий тадбирлар учун 2926,3 миллион сўм ёки бюджет ҳажмининг 53,5 проценти миқдорида, шу йил учун тасдиқланган планга нисбатан [illegible] процент кўп маблағ ажратиш кўзда тутилмоқда.

Бу харажатлар асосий йўналишлар бўйича қуйидаги миқдорда белгиланди:

	миллион сўм	1979 йилга нисбатан ўсиш проценти
Социал-маданий тадбирлар учун жами	2926,3	5,8
шу жумладан:		
халқ маорифи, маданият, фан учун	1633,2	6,8
соғлиқни сақлаш ва физкультура учун	680,1	4,6
социал таъминот ҳамда кўп болали ва ёлғиз оналарга давлат нафақаси учун	613,0	4,5

Маориф ва соғлиқни сақлаш, шунингдек, социал таъминот харажатларининг кўпайтирилишини мактабгача тарбия болалар муассасалари, мактаблар, маданий-маърифий муассасалар, ҳунар-техника билим юртлари тармоқлари ва контингентлари кўпайиши, олий ўқув юртларида студентлар ҳамда техникумларда ўқувчилар сони ўсиши, даволаш ҳамда бошқа муассасалар тармоқлари ва тадбирлар кенгайтирилаётганлиги тақозо этмоқда.

Маориф ва соғлиқни сақлаш муассасаларини капитал ремонт қилиш ва уларга инвентарь ҳамда асбоб-ускуналар сотиб олиш учун ажратиладиган маблағлар ҳам кўпайтирилаётир. Моддий жиҳатдан етарли таъминланмаган оилаларнинг болаларига пенсия ва нафақалар тўлаш учун кўплаб маблағ ажратиш кўзда тутилаётир.

Социал-маданий тадбирлар учун давлат томонидан ажратилаётган жуда катта маблағлар партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашлар фаровонлиги тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликларининг далили бўлиб, бу маблағлар халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини оширишга қаратилгандир.

ҚАПИТАЛ ҚУРИЛИШЛАРНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Беш йилликнинг якунловчи йили мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш билан нишонланади. Ижтимоий ишлаб чиқаришни ўстириш ва унинг самарадорлигини ошириш, КПСС XXV съезди илгари сурган социал-иқтисодий ривожланиш программасини амалга оширишда кўп жиҳатдан капитал қурилишга боғлиқдир.

Давлат капитал маблағлари ҳажмига асосланиб 1980 йилда капитал қурилишларни маблағ билан таъминлаш плани 2524,0 миллион сўм миқдорида кўзда тутилди, шу жумладан бюджет ҳисобидан 1419 миллион сўм ёки 1979 йилги бюджетда кўзда тутилганидан 9,9 процент кўп маблағ ажратилмоқда. Хўжаликларнинг ўз ихтиёридаги ресурслари (фойда, амортизация ва шу кабилар) ҳамда банк берадиган кредитлар 1105,0 миллион сўм миқдорида лойиҳалаштирилди.

1980 йил бюджетининг лойиҳаси қурилишдаги ички ресурсларни, асосан ўрнатилмаган асбоб-ускуналарнинг нормативдан ошиқча запасларини қисқартириш ҳисобига 82,0 миллион сўм миқдорида сафарбар қилишни кўзда тутади. Бундай асбоб-ускуналарнинг мавжудлиги ана шу топшириқни бажариш имконини беради.

1980 йилда республика қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигини ривожлантиришга бюджет ҳисобидан 1052 миллион сўм маблағ ажратилмоқда.

Ерларни мелиорация қилиш янада ривож топади. Колхоз ва совхозларда мелиорация ишларини ўтказиш ва ерларни яхшилаш учун бюджетдан 755,1 миллион сўм ажратилади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги совхозлари ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг оладиган фойдаси 165,7 миллион сўм миқдорида белгиланди, бу фойда асосан тўла-тўкис уларнинг ўз эҳтиёжларига — иқтисодий рағбатлантириш фондларини вужудга келтиришга ва хўжаликларнинг планда кўзда тутилган харажатларини пул билан таъминлашга сарфланади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга ажратилган молиявий ресурслар республика колхоз ва совхозларининг иқтисодий ва молиявий аҳволини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

БОШҚАРУВ ХАРАЖАТЛАРИ

Давлатни бошқариш органлари учун бўладиган харажатлар 70,5 миллион сўм ёки бюджет харажатлари умумий ҳажмининг 1,3 проценти миқдорида, асосан шу йилги даражада белгиланди.

1980 йилги бюджет лойиҳасида бошқариш аппарати учун бўладиган харажатларни қисқартириш, республика Министрлар Советига бўйсунадиган хўжаликлар бўйича 8,0 миллион сўм, барча турдаги командировкаларга тўланадиган ҳақни 3,6 миллион сўм, хизматда фойдаланиладиган ва махсус енгил автомобилларни ишлатиш билан боғлиқ харажатларни 2,9 миллион сўм қисқартириш кўзда тутилади.

Министрлик ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетлари бошқариш аппаратини доимо такомиллаштиришлари ва арзонлаштиришлари, ишловчилар умумий сонидаги унинг салмоғини камайтиришни таъминлашлари, штат-смета интизомини бузиш ҳолларига йўл қўймасликлари, бошқариш аппарати учун бўладиган маблағларни сарфлашда жиддий тежамкорликка эришишлари керак. Афсуски, штат-смета интизомини бузиш ҳоллари ҳали ҳам рўй бермоқда.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ВА МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТЛАР

Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети лойиҳасида Қорақалпоғистон АССРни, областларни ва Тошкент шаҳрини янада социал-иқтисодий ривожлантириш кўзда тутилади.

Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети ва областлар ҳамда Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети лойиҳасига даромадлар ва харажатлар бўйича жами суммаси 2146,0 миллион сўм миқдорида — 1979 йилга нисбатан 3,5 процент кўпайтириб киритилган, шу жумладан:

	1980 йил (миллион сўм ҳисобида)	1979 йил учун тасдиқланган планга нисбатан процент ҳисобида
Қорақалпоғистон АССР	194,2	105,9
Андижон области	158,5	104,6
Бухоро области	152,7	100,0
Жиззах области	72,4	106,6
Қашқадарё области	131,3	104,4
Наманган области	131,2	104,2
Самарқанд области	212,8	106,8
Сурхондарё области	116,7	106,2
Сирдарё области	71,6	107,2
Тошкент области	225,6	103,6
Фарғона области	215,2	103,6
Хоразм области	94,2	105,6
Тошкент шаҳри	369,8	103,8

Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги планида кўзда тутилган тадбирларни пул билан таъминлаш учун республика бюджетидан Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига 13,1 миллион сўм ажратиляпти. Шу билан бирга Автоном республиканинг моддий-техника базаси мустаҳкамланганлиги муносабати билан бериладиган дотация 1979 йилга нисбатан 13 процент камайтирилади.

1980 йилги планда ва бюджетда қўйилган вазифалар республика министрликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетлари зиммасига хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик савиясини ошириш, хўжалик экономикаси ва молиявий аҳволини чуқур ўрганиш ҳамда шу асосда бюджетнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш мажбуриятини юклайди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1980 йилги бюджет лойиҳаси билан айни бир вақтда Ўзбекистон ССРнинг 1978 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни ҳам тақдим этади.

Республиканинг 1978 йилги бюджети даромадлар бўйича 5921,6 миллион сўм миқдорида ёки 102,4 процент ва харажатлар бўйича 5799,0 миллион сўм миқдорида ёки 100,3 процент бажарилган, даромадлар харажатлардан 122,6 миллион сўм ортган.

КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг ана шу Пленумда сўзлаган нутқи биздан иш услуби ва методларини бундан буён ҳам такомиллаштиришни, экономиканинг ҳамма бўғинларида уюшқоқлик ва иноқликни кучайтиришни, ишлаб чиқаришда меҳнат интизомини ва тартибни доимо мустаҳкамлашни, белгиланган планни ва шартнома мажбуриятини бажариш учун кадрларнинг масъулиятини оширишни талаб қилади.

Партия ва ҳукуматимиз министрликларга, идораларга, бошқарма ва корхона раҳбарларига мавжуд камчиликларни бартараф этиш учун ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтириш, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида самарадорликни ва иш сифатини оширишдан иборат давримизнинг асосий вазифасини планли равишда амалга ошириш учун резервлардан тўлароқ фойдаланиш мажбуриятини юклайди.

Беш йилликнинг якунловчи йилида план ва бюджетни бажарибгина қолмай, шу билан бирга ошириб адо этиш керак. Бунинг учун барча имкониятлар мавжуд. Шубҳа йўқки, республика меҳнаткашлари 1980 йилни ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1979 йил) Пленумида айтганидек, «зарбдор иш йилига, ленинча ишлаш йилига» айлантирадилар. **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ АЖОЙИБ ҒАЛАБАСИ

Мамлакатимизнинг пахта далаларидан хушхабарлар келиб турибди. Озарбайжон ва Туркманистон деҳқонларидан кейин ўзбекистон «оқ олтин» миришкорлари ҳам юксак социалистик мажбуриятларини бажарганликлари тўғрисида бугун Ватанга рапорт бердилар. Улар тайёрлов пунктларига беш миллион 720 минг тонна юқори сифатли пахта, шу жумладан 320 минг тонна ингичка толали пахта топширдилар. Шунча миқдордаги маҳсулот биринчи марта олинди. Ўртоқ Л. И. Брежнев республика меҳнаткашларини шу ажойиб ғалаба билан самимий муборакбод қилди.

Бу йил пахтакорлар учун оғир йил бўлди. У деҳқонларнинг юксак маҳорати, етуклиги ва мардлигини синовдан ўтказди. Дала меҳнаткашлари об-ҳаво инжиқликларини бартараф этиб, синовдан шараф билан ўтдилар. Ўсиб бораётган моддий-техника имкониятларидан моҳирона фойдаланиш натижаси, колхозчилар, совхозлар, саноат корхоналари, транспорт, авиация, сув хўжалиги ташкилотлари ходимларининг, шаҳар ва қишлоқлардаги барча меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнати натижасида рекорд ҳосил йиғиштириб олинди. Бу ажойиб ғалабага партия комитетлари, касаба союзлари, комсомол, совет, тайёрлов ва хўжалик органларининг, олимлар ва мутахассисларнинг олиб борган катта сиёсий ва ташкилотчилик ишлари туфайли эришилди. Бу ғалаба кўп миллатли Ватанимиздаги барча халқларнинг қардошларча бирдамлиги ва ўзаро ёрдами туфайли қўлга киритилди.

Партия XXV съездининг, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг қарорлари изчиллик билан амалга оширилганлиги натижасида пахтачиликни ривожлантиришда олға қараб яна бир муҳим қадам қўйилди. Бу эса партиянинг ерларни изчиллик билан мелиорациялаш, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва химиялаштириш, агросаноат комплекси тармоқларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашдан иборат йўли самарали эканлигидан далолат бермоқда. Пахтакор республикаларда «оқ олтин»нинг ҳосилдорлиги ва ялпи ҳосили йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бу йил Ўзбекистонда гектаридан ўрта ҳисобда 31 центнердан пахта олинди.

Ўзбекистонда ҳар бир деҳқоннинг, ҳар бир меҳнаткашнинг сарфлаётган куч-ғайрати, маҳорати рекорд ҳосилда мужассамлашди. Аммо механизаторларнинг, шу жумладан республикадаги ажойиб қизларнинг бу ғалабага қўшган ҳиссаси айниқса салмоқлидир. Бу йил колхоз ва совхозларнинг далаларида 34 мингта комбайн ишлади. Машиналар билан 3,5 миллион тонна — бутун ҳосилнинг 60 проценти териб олинди. Кўпгина районлар ва областларда машина териминининг улуши 80—90 процентга етди. Йиғим-теримда минг-минглаб кишилар қаҳрамонлик кўрсатдилар. Тошкент область Чиноз районидаги Киров номли колхоздан Турсуной Охунова 450 тонна, Бухоро область Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозидан Раҳим Нарзуллаев, Сурхондарё область, Ленин йўли районидаги Будённий номли совхоздан Хўжамқул Рустамов ва Холмўмин Сафаровларнинг ҳар бири 600 тоннадан пахта тердилар. Сурхондарё область Гагарин районидаги «Пограничник» совхози механизаторларидан Эшқул Бўриев ва Панжи Шукуров ўз комбайнлари бункерларидан 650 тоннадан пахта тўкдилар. Юзлаб «оқ олтин» миришкорлари юксак меҳнат унумдорлигига эришдилар.

Қишлоқ хўжалиги бошқа тармоқларининг меҳнаткашлари ҳам катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Республика ғаллакорлари биринчи марта 2,7 миллион тоннадан кўпроқ дон йиғиштириб олиб, омборларга планда белгиланганига қараганда 1,6 баравар кўп ҳосил тўкдилар. Давлатга ғалла сотиш юзасидан беш йиллик топшириқлари умуман ошириб бажарилди. Мева-сабзавотчиликни ривожлантиришда олға қараб катта қадам қўйилди. Далаларда сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари, мева ва узумдан етиштирилган мўл ҳосил колхоз ва совхозларнинг маҳсулот тайёрлаш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини анча ошириб бажаришига имкон берди. Пиллачилар жуда яхши меҳнат қилиб Ватанга пландагига нисбатан кўпроқ пилла топширдилар. Чорвадорлар ҳам бўш келмадилар. Уларнинг куч-ғайрати чорва моли ва парранда сонининг, пода маҳсулдорлигининг янада ўсишига, гўшт, сут, тухум етиштиришни кўпайтиришга имкон берди.

Эришилган натижалар кишини қувонтиради. Лекин эришилган бу марралар чегара эмаслигини қишлоқ меҳнаткашлари яхши биладилар. Мусобақа илғорлари хўжаликларнинг катта имкониятларга эга эканлигини яққол кўрсатдилар. Кўпгина бригадаларда, колхозлар ва совхозларда, бутун-бутун районларда пахта ҳосилдорлиги 40 центнердан ошиб кетди. Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам жуда катта резервлар бор. Эндиликда вазифа — ҳамма жойда илғорлар даражасига етиб олишдан, энг яхши новаторлик усулларини эгаллаб олишдан иборат. Бунинг учун ердан ва сувдан, техникадан ва ўғитдан оқилона фойдаланиш, деҳқоннинг билимдонлиги ва маҳорати муҳим аҳамият касб этади. Сарфланган маблағ энг кўп самара бериши керак.

Машинасозлар, ҳосилни қайта ишловчилар, олимлар, юксак пировард натижа учун курашда қишлоқ меҳнаткашларига катта ёрдам бера оладилар ва беришлари керак. Колхозлар ва совхозлар чигитнинг сермаҳсул навларини, серунум, пишиқ ва қулай машиналарни, экинлардан энг кўп ҳосил олиш имконини берадиган минерал ўғитлар, бошқа самарали механизация воситаларининг комплекс тарзда етказиб берилишини кутмоқдалар. Далаларда етиштирилган «оқ олтин»нинг юксак сифати уни сақлаган ва ташиган вақтда пасайиб кетишига йўл қўйиш ярамайди. План органлари, хўжалик, тайёрлов органлари ҳосилни сақлаш, қуритиш ва қайта ишлаш базаларини мустаҳкамлаш, пахта тозалаш заводларининг қувватини ошириш, тайёрлов пунктлари тармоқларини мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам барча зарур чораларни кўришлари лозим.

Партия ташкилотлари янги марраларни эгаллаш, пахта етиштиришни кўпайтириш, унинг сифатини ошириш йўлидаги курашга бошчилик қилишлари зарур. Партия ташкилотлари ҳозирнинг ўзидаёқ йиғим-терим кампаниясининг ва умуман бутун йилнинг якунларини чуқур ва ҳар тарафлама анализ қилишга, резервларни, улардан фойдаланиш имкониятларини аниқлашга ёрдам беришлари лозим. Диққат-эътиборни келгуси йил ҳосилига тайёргарлик кўришга, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга жамлаш—партия комитетларининг, совет, план, ер органларининг бурчидир. Техникани, уруғликни кўкламга ўз вақтида ва пухта тайёрлаш, ўғитдан, суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш учун меҳнаткашларнинг актив мусобақасини дарҳол кучайтириш муҳим ишдир. Кадрларнинг малакасини янада оширишга, механизаторлар сонини кўпайтиришга алоҳида эътибор бериш керак.

Совет кишилари Ўзбекистон меҳнаткашларини эришилган ажойиб ғалаба билан самимий муборакбод қилиб, пахта далаларининг шонли миришкорлари эришилган натижалар билан кифояланиб қолмайдилар, деб ишонадилар. Улар партиянинг аграр сиёсатини изчиллик билан амалга ошира бориб, беш йилликнинг якунловчи йилида янги чўққиларни эгаллайдилар, Ватанга янада кўпроқ «оқ олтин», дала ва фермаларнинг бошқа маҳсулотларини етказиб берадилар.

(«Правда»нинг 6 декабрдаги бош мақоласи)

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПЛАН-БЮДЖЕТ КОМИССИЯСИ ВА БОШҚА ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРНИНГ ҚЎШИМЧА ДОКЛАДИ

Докладчи—план-бюджет комиссияси раисининг ўринбосари депутат Ш. ЕҚУБОВ

Депутат ўртоқлар! КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг якунлари республикамизнинг ҳамма қисмида зўр эътибор билан кутиб олинди ва тўла-тўкис маъқулланди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган программ нутқида иқтисодий ва социал ривожланишнинг туб проблемалари чуқур таҳлил қилинди, партиянинг ва бутун совет халқининг орзу-умидларини ифодаловчи вазифалар аниқ белгилаб берилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, ўнинчи беш йиллик план топшириқларини бажариш йўлида катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида ялпи ижтимоий маҳсулот ва миллий даромад, саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳажми ва қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти қарийб 22 процент ортади.

Пул билан таъминлашнинг барча манбалари бўйича 1.1 миллиард сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилади. Бу беш йиллик топшириқларида кўзда тутилганидан ортиқдир. Шу йиллар ичида ўнлаб йирик саноат корхоналари ва цехлар қурилди ва ишга туширилди. 380 минг гектар янги суғориладиган ерлар ўзлаштирилди, кўпгина уй-жой, маданий-маиший объектлар барпо этилди.

Пахта етиштириш соҳасида КПСС XXV съезди қарорларида республикамиз олдига қўйилган асосий вазифани ҳал этишда ажойиб муваффақиятлар қўлга киритилди. Қаҳрамон пахтакорларимиз шу йилнинг жуда ноқулай келган об-ҳаво шароитларини бартараф қилиб, мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар ва давлатга 5 миллион 740 минг тоннадан кўпроқ пахта сотдилар.

План-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғига биноан 1980 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш планини, 1979 йил планининг қандай бажарилаётганлигини, Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджетини, шунингдек, 1978 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни кўриб чиқдилар.

Комиссиялар 1980 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш юзасидан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиғига тақдим этилган Давлат плани КПСС XXV съездининг қарорлари асосида 1980 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планига тамомила мувофиқ равишда ишлаб чиқилди ва республикамизнинг экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш вазифаларига мос бўлиб тушади, деб ҳисоблайди.

Сизнинг муҳокамангизга қўйилган 1980 йил плани ишлаб чиқариш қувватларини жадал ишга туширишни, ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишни яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, маҳсулотнинг сифатини оширган ҳолда ишлаб чиқариш харажатларини қисқартиришни кўзда тутади. Бу эса КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Планлаштиришни яхшилаш ва хўжалик механизмининг самарадорлик ҳамда иш сифатини оширишга таъсирини кучайтириш тўғрисида»ги қароридан келиб чиқадиган вазифаларни ҳал этишга ёрдам беради.

1980 йил плани лойиҳасида миллий даромадни кўпайтириш, саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни ошириш кўзда тутилган. Қишлоқ хўжалигида ялпи маҳсулот миқдори орта боради. Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортининг юк обороти кўпаяди, пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига капитал маблағ сарфлаш ортади.

Белгиланган топшириқларнинг бажарилиши республикада социал тадбирларни тўлиқ амалга ошириш имконини беради. 1980 йилда аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар, ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўлов ва имтиёзлар миқдори ортади. Чакана товар обороти кўпайиб, кўрсатиладиган маиший хизмат ҳажми орта боради. Пул маблағларининг ҳамма манбалари ҳисобига фойдаланиш учун топшириладиган уй-жойлар миқдори беш йиллик планда кўзда тутилган топшириқдагидан ошиб кетади.

Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планига тамомила мувофиқ суратда тузилди. Республика халқ хўжалигини ривожлантириш учун давлат бюджетининг 43,1 проценти социал-маданий тадбирларга бюджет харажатларининг 53,5 проценти сарф қилинади. Халқ хўжалигига ажратиб бериладиган маблағ миқдори 1979 йилдагига нисбатан 10,6 процент, социал-маданий тадбирларга мўлжалланган маблағ миқдори 5,8 процент ортади.

Доимий комиссиялар 1979 йилги планнинг бажарилишини таҳлил қилдилар. Бу эса министрликлар, идораларнинг, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг халқ хўжалигини ривожлантиришда мавжуд резервлардан ҳали тўла фойдаланмаётганликларини кўрсатади.

Ишга туширилган ва реконструкция қилинган баъзи корхоналар узоқ вақт мобайнида лойиҳада белгиланган даражага эришмаётир. Хива гилам комбинати, Қўқондаги хром-чарм заводи, Гулистон тикувчилик фабрикаси, Қувасой чинни заводи, Қибрайдаги пиво-алкоголсиз ичимликлар комбинати, Нукус нон комбинати ва бошқа бир қанча корхоналар шулар жумласидандир. Бир қанча корхоналар шу йилнинг ўн ойи мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқни бажармадилар, баъзи корхоналар эса ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилнинг шу даврига нисбатан камайтириб юбордилар. Булар орасида Бинокорлик материаллари саноати, Енгил саноат, Озиқ-овқат саноати, Маҳаллий саноат, Пахта тозалаш саноати, Тайёрлаш, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликларига қарашли бир қанча корхоналар бор. Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Тошкент трактор заводи, Қарши бинокорлик материаллари комбинати, Гулистон ремонт-механика заводи ва бошқа баъзи корхоналар қолоқлар қаторига тушиб қолди.

Министрликлар, идоралар, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналарнинг раҳбарлари ишлаб чиқариш қувватларининг тўла ўзлаштирилишини ва шу асосда маҳсулотнинг ҳамма турларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришни таъминлайдиган тадбирларни амалга оширишлари керак.

Меҳнат унумдорлигини ўстириш, меҳнатни пухта ташкил этиш ва барча участкаларда қаттиқ интизом ўрнатиш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, иш сифатини яхшилаш, асосий фондлардан оқилона фойдаланиш вазифаларини ҳал этишда катта роль ўйнайди Бу вазифа республика халқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида муваффақиятли суратда ҳал этилмоқда, дейиш мўмкин.

Аммо 1979 йилнинг ўтган даврида бир қанча корхоналар меҳнат унумдорлиги планини бажармадилар, уларнинг баъзилари ҳатто меҳнат унумдорлигини ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайтириб юборишга йўл қўйдилар. Бунинг натижасида республика халқ хўжалиги зарур маҳсулотни етарли миқдорда олмаётир. Шу сабабларга кўра Бинокорлик материаллари саноати министрлиги, Енгил саноат министрлиги, Озиқ-овқат саноати министрлиги, Қурилиш министрлиги, Тайёрлаш министрлиги ва «Узплодоовощвинпром» корхоналари талайгина миқдорда кам маҳсулот бердилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Планлаштиришни яхшилаш ва хўжалик механизмининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ҳамда иш сифатини оширишга таъсирини кучайтириш тўғрисида»ги қарорида тасдиқланган планларнинг барқарорлигини кучайтиришга алоҳида эътибор берилади. Министрликлар ва идоралар ўзларига қарашли ташкилотларнинг планларини асоссиз равишда бир неча бор қайта кўриб, уларни қисқартираётганликларини, топшириқларнинг талайгина қисми кўпинча йил охирига ўтказилаётганлигини тасдиқлайдиган ҳоллар кўп учраб туради.

Ўн ой ичида асосий фондларни ишга тушириш плани бажарилмай қолди. Озиқ-овқат саноати министрлиги, Маҳаллий саноат, Гўшт ва сут саноати, Энергетика ва электрлаштириш министрликлари, Давлат балиқ хўжалиги комитети, Ҳунар-техника таълими давлат комитети планларини бажармади.

Уй-жойларни фойдаланишга топшириш топшириқда белгиланганидан орқада қоляпти. Мактаб, ҳунар-техника билим юртлари, мактабгача болалар муассасаларини, бошқа баъзи социал-маданий муассасаларни ишга тушириш плани ҳам бажарилмади. Сув хўжалиги министрлиги, Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узплодоовощвинпром», Самарқанд, Қашқадарё, Жиззах область ижроия комитетлари қураётган мактаб ва мактабгача болалар муассасаларини ишга тушириш соҳасидаги аҳвол сира кўнгилдагидек эмас.

Доимий комиссиялар таъкидлаб ўтганидек, капитал маблағларни сочиб юборишга ҳануз барҳам берилмаган, планда ва сметада кўрсатилмаган иншоотлар қурилишига йўл қўйилмоқда. Бунинг натижасида хусусан «Главсредазирсовхозстрой», Қишлоқ қурилиши министрлиги, Сув хўжалиги министрлиги, «Узглавводстрой» системаларида битказилмай қолаётган қурилишлар ҳажми ортиб бораяпти, ўрнатилмаган машина-ускуналар сони суст қисқартирилмоқда. Енгил саноат, Энергетика ва электрлаштириш, Қурилиш, Гўшт ва сут саноати министрликлари, «Главташкентстрой» эса бундай машина-ускуналар миқдорининг кўпайишига йўл қўйдилар.

Комиссиялар буюртма берувчи министрликлар, идораларга ва қурилиш министрликларига Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитетига қувватларни ишга тушириш юзасидан берилган давлат план топшириқларини бажаришни, қурилаётган кўп объектлар бўйича капитал маблағларнинг сочиб юборилишига чек қўйишни, планда ва сметада кўрсатилмаган ва сметасиз иншоотлар қурилишига йўл қўймасликни, битказилмаган қурилиш ҳажмларини доим қисқартириш ва ўрнатилган машина-ускуналарнинг пландан ташқари запасларини камайтиришни таъминлайдиган комплекс ва самарали тадбирлар ишлаб чиқишни топшириш зарур, деб ҳисоблайдилар.

1980 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш план лойиҳаси қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни анча кўпайтиришни кўзда тутади. Бу чора барча тармоқларнинг самарадорлигини ошириш, ихтисослаштириш, концентрациялашни, аграр-саноат интеграциясини янада ривожлантириш ва бундан саноатнинг қишлоқ хўжалик хом ашёсига, аҳолининг эса озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондиришни ҳисобга олиш йўли билан амалга оширилишини кўзда тутади.

Республиканинг қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигини янада ривожлантириш учун келгуси йилда бюджетдан кўп маблағ ажратиб берилади. Бу эса қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги органларининг, колхоз ва совхозларнинг ташкилотчилик ишини анча юксак даражага кўтаришни, ажратиб бериладиган маблағлардан, ер, техника, минерал ўғитлар, ёқилғи, ем-хашак ва бошқа моддий ресурслардан самаралироқ фойдаланишни талаб этади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССРда чорвачиликни ривожлантиришни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг шу масала ҳақида қабул қилган қарорига мувофиқ чорвачиликни жадал ривожлантириш юзасидан амалий тадбирлар ишлаб чиқилди. Бундан мақсад аҳолини чорвачилик маҳсулотлари билан, аввало гўшт ва сут билан таъминлашни янада яхши йўлга қўйишдир.

Бизнинг республикамизда 1979 йилнинг ўн ойи мобайнида чорвачилик маҳсулотлари харид қилиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан кўпайди.

Шу билан бирга бир қанча хўжаликлар план топшириқларини бажармаётирлар, сифат кўрсаткичларини яхшилашга суст эришмоқдалар. Самарқанд областидаги колхоз ва совхозлар гўшт етиштиришни ўтган йилнинг шу даврига нисбатан камайтириб юбордилар. Бухоро, Самарқанд ва Сирдарё областларида тухум етиштириш камайди.

Умуман республикада шу йилнинг 1 ноябрига қадар маҳсулдор чорванинг сони ўтган йилнинг шу даврига нисбатан кўпайди. Қашқадарё ва Фарғона областларида чорванинг баъзи турлари камайиб кетган. Чорвачиликни ем-хашак билан таъминлаш вазифаси ҳамма жойда ҳам муваффақиятли ҳал этилмоқда, деб бўлмайди. Масалан, Бухоро, Фарғона, Хоразм, Андижон областларида хашак, пичан ва силос тайёрлаш плани бажарилмай қолди.

Доимий комиссиялар республиканинг келгуси йилги план ва бюджети лойиҳасини кўриб чиққанларида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим шарти бўлган тежамкорликка риоя қилинишига алоҳида эътибор бердилар. Кўпгина ишлаб чиқариш коллективлари хом ашё, металл, электр энергияни тежаш ҳақидаги топшириқларни муваффақиятли бажариб, пул маблағларини тежаб сарфлаётганлигини таъкидлаб ўтиш керак.

Шу билан бирга баъзи министрликлар ва идоралар ишлаб чиқариш харажатлари салмоғининг ортиб кетишига, хом ашё, материални тежаш, маҳсулотнинг таннархини пасайтириш юзасидан топшириқларнинг бажарилмай қолишига йўл қўйдилар. Комиссиялар Автотранспорт министрлиги, Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Сельхозтехника» давлат комитети ва республиканинг бошқа бир қанча ташкилотлари ёнилғи-мойлаш материалларини сарфлашда давлат тартибига қаттиқ риоя қилишни таъминламаганликларини таъкидлайдилар. Хусусан, қурилишда электр ва иссиқлик энергиянинг, қора ва рангли металларнинг ўринсиз исроф қилинишига барҳам берилган эмас.

Комиссиялар 1980 йилда тежамкорликни янада мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш харажатларини муттасил қисқартиришни таъминлаш — министрликлар, идораларнинг, барча хўжалик ташкилотларининг энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблайди.

Республикада халқ фаровонлигини ошириш, маданият, маориф, соғлиқни сақлаш муассасаларининг ишини яхшилаш ва янада кенгайтириш, социал-таъминот ва социал страхованиени ривожлантириш соҳасидаги тадбирлар изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Доимий комиссиялар социал-маданий тадбирларга ажратиб берилаётган маблағлардан ҳамиша ҳам тўла фойдаланилмоқда, деб бўлмайди, деган хулосани чиқаришни зарур деб топдилар. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари назоратни етарли даражада уюштирмаганлиги натижасида шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида маориф, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот учун ажратиб берилган маблағлардан тўлиқ фойдаланилмади. Министрликлар, идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ана шу мақсадларга ажратиб берилган маблағларнинг сарфланиши устидан назоратни кучайтиришлари зарур.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат планини кўриб чиқиб, уни тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритадилар.

Комиссиялар министрликлар ва идораларнинг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг, область ижроия комитетларининг ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қўшимча маблағ ажратиб бериш тўғрисидаги илтимосини кўриб чиқдилар.

Комиссиялар бюджетнинг қўшимча даромадлари ҳисобига ажратиб бериладиган маблағларни 9 миллион 130 минг сўм миқдорида кўпайтиришни мумкин деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджетини киритилган тузатишларни ҳисобга олиб 5482830 минг сўм миқдорида тасдиқлаш ҳақида таклиф киритилади.

Доимий комиссиялар Ўзбекистон ССРнинг 1978 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни ҳам кўриб чиқдилар ва уни тасдиқлашни таклиф этадилар.

Комиссиялар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг катта меҳнат ғалабаси муносабати билан деҳқонларга ва барча меҳнаткашларга йўллаган табрикномасидан илҳомланган Ўзбекистон меҳнаткашлари келгуси йил учун белгиланган план ва бюджет кўрсаткичларини шараф билан бажаришади, деб ишонч билдирадилар. **(Қарсаклар).**

ЧОРВАДОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

(Боши биринчи бетда).

— Бухоро область **Шофиркон районидаги Ленин номли колхоз** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Тиллаев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Сайфуллаев). Бу колхоз ноябрь ойида энг юқори ўсишга эришишни таъминлаган ва давлатга гўшт сотиш йиллик ҳажмини 119 процент, сут сотишни 90,3 процент, тухум сотишни 144 процент, жун сотишни 100 процент бажарган. Байроқ Бухоро область Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозидан олиб берилади;

— Самарқанд область **Нарпай районидаги «Партия XXII съезди» колхози** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Ҳамроев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ҳусанов). Бу колхоз ноябрь ойида энг яхши ўсишга эришишни таъминлаган ва давлатга гўшт сотиш ҳажмини 100 процент, сут сотишни 104,4 процент, тухум сотишни 115,6 процент бажарган. Байроқ Наманган область, Наманган районидаги «Ленинград» колхозидан олиб берилади;

— Жиззах область, **Зомин районидаги «Ударник» совхози** (совхоз директори ўртоқ Алиева, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Шукуров, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Холбўтаев). Бу совхоз гўшт етиштириш йиллик планини 101,6 процент, давлатга гўшт сотиш планини 98,5 процент, шу жумладан ноябрь ойида гўшт сотиш топшириғини 342 процент бажарган. Байроқ Тошкент область, Калинин районидаги «Рассвет» совхозидан олиб берилади;

— Сирдарё область, **Комсомол районидаги «Ленинград» совхози** (совхоз директори ўртоқ Шавқиев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Саралидзе, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Қурбонбоев). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш йиллик планини 179 процент, сут топширишни 101,2 процент бажарган. Байроқ Сурхондарё область Сариосиё районидаги «Коммунизм» совхозидан олиб берилади;

— Тошкент область **Калинин районидаги Қорасув давлат зотли паррандачилик заводи** (директори ўртоқ Назаренко, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Пўлатов, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Овчинников). Бу завод тухум топшириш йиллик планини 138,1 процент, гўшт топширишни 193,3 процент бажарган. Байроқ Янгийўл паррандачилик фабрикасидан олиб берилади;

— Тошкент область, Тошкент районидаги **«Узплодоовощвинпром» бирлашмасига қарашли «Тошкент» совхози** (совхоз директори ўртоқ Тўхтабоев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Усмонов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Тўлаев). Бу совхоз ноябрь ойида энг кўп ўсишга эришишни таъминлаган ва давлатга гўшт топшириш йиллик планини 115 процент, сут топширишни 132 процент, тухум топширишни 200 процент бажарган. Байроқ Тошкент область Калинин районидаги «Қорасув» совхозидан олиб берилади;

— Қашқадарё область Ульянов районидаги **«Главсредазирсовхозстрой»га қарашли «III Интернационал» совхози** (совхоз директори ўртоқ Турсунов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Турсунқулов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Набиев). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш йиллик планини 100 процент, сут топширишни 107,6 процент, тухум топширишни 171,4 процент бажарган. Байроқ Сирдарё область «Оқ олтин» районидаги Ворошилов номли совхоздан олиб берилади.

— **Ўзбекистон ССР балиқ хўжалиги давлат комитетининг Дамачи балиқчилик хўжалиги** (директори ўртоқ Шарипов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Юнусов, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Сейфуллин). Бу хўжалик балиқ овлаш 11 ойлик планини 139,5 процент, балиқ маҳсулотлари етказиб бериш планини 134,3 процент, фойда олиш планини 121,4 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш планини 115,9 процент бажарган. Байроқ Хоразм балиқ комбинатидан олиб берилади.

— Наманган область **Тўрақўрғон район матлубот союзи бўрдоқичилик хўжалиги** (район матлубот жамияти правлениесининг раиси ўртоқ Абдуллаев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Астаев, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Муродхўжаев, бўрдоқичилик хўжалигининг директори ўртоқ Бозоров). Бу хўжалик молларни бўрдоқига қўйиш ўн бир ойлик планини 110,8 процент, гўшт етиштириш планини 295 процент, молларни семиртиришни 117 процент бажарган. Байроқ Жиззах область, Жиззах район матлубот союзининг бўрдоқичилик хўжалигидан олиб берилади.

МЕҲНАТ РАПОРТЛАРИ

«Узколхозстрой» давлат-кооператив бирлашмаси колхозлараро қурилиш, саноат ва лойиҳа ташкилотларининг коллективлари қурилиш-монтаж ишлари ҳажми йиллик планини, шунингдек объектларни фойдаланишга топшириш ва қурилишда меҳнат унумдорлиги даражаси юзасидан беш йилликнинг тўрт йили планини муддатидан илгари, 5 декабрда адо этдилар. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажми тўрт йиллик плани 119 миллион сўмлик ошириб бажарилди.

КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленуми қарорларидан, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқидан руҳланган бирлашма ташкилотларининг коллективлари ишлар ҳажми юзасидан беш йиллик планни СССР Конституциясининг уч йиллигигача, энг муҳим объектларни ишга тушириш юзасидан эса Улуғ Октябрнинг 63 йиллигигача бажаришга сўз бердилар.

(ЎзТАГ).

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 7 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда шудгорланган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

ҚҚАССР	2,3	88,4
Тошкент	2,4	80,5
Сирдарё	3,3	62,7
Хоразм	3,0	56,0
Наманган	7,0	45,2
Андижон	4,0	39,5
Қашқадарё	4,2	35,9
Жиззах	1,8	32,7
Бухоро	3,3	30,8
Самарқанд	1,1	28,8
Фарғона	0,8	22,2
Сурхондарё	1,1	15,0
Республика бўйича	2,9	42,5

— ФУТБОЛ —

Янги лауреатлар

Футбол бўйича мамлакат 42-чемпионати ниҳоясига етди. Энг яхши команданинг номи маълум, кумуш ва бронза медалларининг эгалари ҳам аниқланди. Анъанага кўра, мавсум охирида газета ва журналлар редакциялари, спорт ва жамоат ташкилотлари ўзлари таъсис этган совринларнинг лауреатларини аниқладилар.

Энг сермаҳсул команда номини олиш учун баҳсда ҳеч қайси коллектив мамлакат янги чемпиони — Москванинг **«Спартак»** командасига бас кела олмади. Спартакчилар 34 матчда 66 та тўп киритишди. Улар машҳур совет футболчиси **Г. И. Федотов хотираси учун топшириладиган Марказий армия спорт клуби** совринини қўлга киритдилар. Рақиблар дарвозасига «Спартак»нинг 13 ўйинчиси тўп киритди. Ярцев—14, Гаврилов—13, Сидоров—6, Сорокин ва Мирзоян — 5 тадан, Гесс, Шавло, Черенковлар — 4 тадан, Романцев билан Хидиятуллин —3 тадан, Глушаков, Букиевский, Никоновлар—1 тадан тўп киритишга муваффақ бўлишди. Спартакчилар бу совринни 4 марта олишди.

Донецкнинг «Шахтёр» командаси футболчиси Виталий **Старухин «Труд»** газетаси совринини биринчи бор қўлга киритди. Бу ҳужумчи чемпионатда 32 учрашувда 26 та тўп киритди.

«Спартак» командаси уч ва ундан ортиқ тўп киритиб, рақибларини олти марта йирик ҳисобда мағлубиятга учратгани учун **«Футбол — Хоккей»** ҳафталиги совринини тўртинчи бор қўлга киритди.

Мамлакат чемпионлари бўлган **спартакчилар** асосий ва дублёрлар составлари билан биргаликда 93 (50+43) очко тўплаб **СССР футбол федерацияси** совринини ҳам олдилар.

«Советская Россия» газетаси редакцияси ўз совринини **киевлик динамочиларга** топширади. Киев динамочилари «Динамо» (Москва) «Қайрат» ва «Локомотив» командаларини 2:1, «Пахтакор» футболчиларини 4:3 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Киев футболчилари мусобақа якуний жадвалида юқори ўринда турган Москванинг «Динамо» командаси устидан ғалаба қозонганлиги туфайли бу соврин берилди — бу совринни улар учинчи бор қўлга киритдилар.

Ворошиловграднинг **«Заря»** командаси футболчилари энг интизомли команда деб топилди ва **«Человек и закон»** журналининг совринини қаторасига иккинчи марта оладиган бўлди.

«Огонёк» журнали соврини ўтган йили ҳеч кимга топширилмаган эди, бу соврин 42-чемпионат якунига кўра СССР кубоги финал матчида маҳорат кўрсатган Тбилисининг «Динамо» дарвозабони **Отар Габелияга** топширилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

АНДИЖОН МЕҲМОНЛАРИ

АНДИЖОН. 7 декабрь. (ЎзТАГ). БКП Ямбол округ комитетининг масъул ходими Иван Славов бошчилигидаги Болгария Халқ Республикаси Ямбол округи партия делегацияси уч кун давомида Андижон областида меҳмон бўлиб турди.

Болгариядан келган меҳмонлар Андижон область партия комитетининг ташкилий-партиявий ишлар кабинетига ва справка-методик марказига бордилар, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш методлари билан, бир қанча район партия комитетларида идеология ишининг аҳволи ва қишлоқдаги маданий-оқартув муассасаларининг иши билан танишдилар. Болгариялик дўстлар Андижон сув омборида бўлдилар, унинг қурувчилари билан учрашдилар.

Зиё берувчилар

Офтальмологлар V Бутуниттифоқ съезди 7 декабрь куни Тошкентда ўз ишини тугатди. Мамлакатнинг таниқли мутахассислари, барча иттифоқдош республикаларнинг вакиллари, ўн икки чет давлатдан келган меҳмонлар кўз касалликлари профилактикаси, уларни даволаш ва бундай касалликка йўл қўймаслик билан боғлиқ актуал проблемаларни бир ҳафта мобайнида муҳокама қилдилар. Ялпи мажлислар ва секция мажлисларида юздан ортиқ доклад ва ахборотлар тингланди.

Делегатларнинг нутқларида совет офтальмологлари эришган кўпдан-кўп муваффақиятлар акс этди. СССР офтальмология фанини ривожлантириш жиҳатидан дунёда етакчи ўринни эгаллаб турганлиги айтилди. Мамлакатда жорий этилган аҳолига офтальмологик ёрдам кўрсатиш илмий асосланган системаси минглаб кишиларни ижтимоий фойдали меҳнатга қайтаришга имкон берди.

— Съезд муваффақиятли ўтди, — деди ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда Бутуниттифоқ офтальмологлар илмий жамияти правлениесининг раиси профессор Э. С. Аветисов. — Кўп масалалар муҳокама қилинди, илмий ечимлар ва уларни амалда жорий этишнинг муваффақиятли натижалари ҳақида гапирилди. Мисол учун глаукомани даволашда катта натижаларга эришилди, олисни кўролмаслик зўрайишининг профилактик методлари, кўз вирус ва аллергик касалликларини даволаш методлари ишлаб чиқилди. Болалар офтальмологияси масалалари кенг кўламда ишлаб чиқилмоқда.

Бу соҳадаги илмий ишлар ҳамма иттифоқдош республикаларда, шу жумладан Ўзбекистонда ҳам олиб борилмоқда, — деди Э. С. Аветисов.—Республикада ихтисослаштирилган клиникалар, касалхоналар, кабинетлар кўп. Халқ соғлиғини сақлаш ишининг шу соҳаси бу ерда замонавий фан йўлига солинган.

Съезд тавсиялар қабул қилди. Бу тавсияларда олимларнинг офтальмология хизматини янада такомиллаштириш борасидаги вазифалари равшан аниқлаб берилди.

(ЎзТАГ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — АБВГДейка. 10.35 — Ота-оналар, сизлар учун. 11.05 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик 11.35 — «Полёново» музей чорбоғи ҳақидаги кўрсатув. 12.00 — Тонгги почта. 12.30 — Сени қизиқтирган китоблар. 13.15—Спортлото. 13.30 — Здоровье. 14.15 — Олимпиада-80. 15.00—Дунё воқеалари. 15.20—Мультфильм. 15.40 — Сиз бунга қодирсиз. 16.25 — Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан. 16.40 — Спектакль. 17.25 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 18.25 — Тожикистон телевидениеси ва радиоси «Гулшан» эстрада ансамблининг концерти. 19.10 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 19.55 — Останкино концерт студиясида юмор кечаси. 21.30 — Время. 22.05—РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. Покровский ижросида, романслар ва шеърлар. 23.10 — Спорт гимнастикаси бўйича жаҳон чемпионати, Эркаклар. Кўрсатув тугагач, янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10—Концерт. 10.50—Мультфильм. 11.05 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. Кўрсатувда Ўзбекистон Компартияси Самарқанд область комитетининг секретари И. К. Юсупов иштирок этади. 11.35 — Қорақалпоғистон ёш рассомларининг кўргазмасидан репортаж. 12.00 — Ешлик. 12.50 — Ҳамма гап ака-укада. Бадиий фильм. 14.05 — Жанговар постда. 14.25 — Ўзбекистон спорти. 14.55 — Замандас. 18.20 — Мультфильм. 18.35 — Болалар учун концерт. 19.05 — Ўзбекистонда Озарбайжон ССР адабиёти ва санъати кунлари олдидан. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.50 — Табрикларимизни қабул этинг. 21.30 — Время. 22.05 — Табрикларимизни қабул этинг музикали программасининг давоми.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — З. Обидов шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 9.30 Ешлик. 10.25 — Гулшан. 11.30 — Севги қўшиқлари. 13.00 — Беш йилликнинг илғор чорвадорлари ҳақида ҳикоя қиламиз. 13.30 — Йўл бошида. 14.00 — Пахтакорнинг бахти. 16.10 — Ҳамза мукофотининг лауреатлари. 17.30 — Қувноқ тароналар. 18.15 — Идеология ва ҳаёт. 19.45 — Ф. Назаров. Чорвоқ тароналари. 20.25 — «Ялла» ансамблининг концерти. 21.00 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.28 — Сиз ёқтирган қўшиқлар. 23.20 — Шанба дам олиш концерти.

Р. 02332. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Г 294. 13